

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 900
Letna naročnina L 1.800
Letna inozemstvo L 2.800
Poštno čekovni račun: šte. 24/12410

Leto XV. - Štev. 44 (766)

Gorica - četrtek 31. oktobra 1963 - Trst

Posamezna številka L. 40

Ustal bom!

In rajne, ki spe po gomilah,
spet rajski bo vzbudil Klicar.

Gregorčič, Z. grobov. II

Zopet je prišel dan vseh vernih duš! Spominjamo se naših dragih pokojnih. Urejujemo njihove grobove in jih kinčamo s cveticami. Počivajo na pokopališču mladi, stari, reveži in bogati, vse vrste ljudi. In se vprašujemo: Kaj je življenje, ali je vredno živeti, ali ima življenje neki smisel? Zakon smrti ne pozna izjeme. Premišljujemo! Smrt! Skrivnost smrti, misterij smrti! Kdo naj nam pojasni skrivnost smrti? Vprašajmo današnji svet! Na naše vprašanje nam dajejo danes odgovor trije svetovni nazori: 1. eksistencializem, 2. marksizem in 3. krščanstvo.

1. EKSIŠTENCIALIZEM

nam hoče pojasniti skrivnost naše eksistence, našega obstoja. Človek živi v neki tesnobi. To tesnobo, ki se čisto javlja tudi v moderni književnosti, skuša razložiti filozofija eksistencializma. Že danski filozof Sören Kierkegaard (1813-1855) je analiziral tragičnost človeške eksistence. Nemški filozof eksistencialist Martin Heidegger pravi: Človeka čaka smrt, toda s smrtjo človek ne pride do polnosti bitja. Kam ga torej vodi smrt? V nič. To je črni, težki, kruti pesimizem! Jaspers je manj pesimist, je še nekaj religiozen. Človek se po njemu lahko dvigne preko vseh ovir do nekoga, ki vse presega. Drama življenja se končuje, ko pade zavesa, ko pride smrt, tako da človek sreča nekoga, edinega drugega. Torej vendar je neki drugi svet, v katerem se rešuje uganka življenja, v katerem biva neki Drugi. A kdo je ta Drugi?

V Franciji je po zadnji vojni eksistencializem postal moda v književnosti. Prvak teh književnikov je Jean-Paul Sartre. Oslonil se je na Heideggerja. V svojih književnih proizvodih mojstrski opisuje, kako človeka prevzema »taedium vitae«, neozdravljiva pristuda, omrza življenja. Ali je nekdo v nebesih, to se ne tiče človeka. Za človeka ni rešitve, ni upanja. Človeško življenje nima smisla.

Albert Camus, tudi francoski eksistencialist, nasprotuje Sartre-u. Camus se ne more spriznati z mislijo, da bi bilo življenje absurdno, brez smisla. Človek je Sif, ki se zadovoljuje, da se spenja na hrib, čeravno se mu kamnne neprenehoma vali pod nogami. To je usoda človeka. Človek nima višjega cilja. To vzpenjanje zadovoljuje človeško srce. Človek je srečen Sif. Pravi pravičniki (Les Justes) gradijo svoje pravo in končno bivališče na zemlji, ki ni bivališče Boga in milosti.

Vidimo, kam nas vodi eksistencializem. Ne priznava Boga. S smrtjo končuje vse. Ni onostranskega življenja. To je filozofija, modrost obupa! Vsa ta filozofija jasno dokazuje, da življenje brez Boga ni vredno življenja, da življenje brez Boga nima smisla.

2. MARKSIZEM

Marksist zanika božje razodetje, Kristusa odrešenika, sploh ves nadnaravni svet. Marksist je materialist. Ni duše, vse je materija. Zadnji cilj človeka ni na drugem svetu, ker ni drugega sveta. Človek bo prišel do blaženstva na tem svetu. Ni Boga, a duh je samo refleks, odsev materije. Religija dela, vera dela bo ustvarila raj na zemlji, rešila raj na zemlji. A za koga?

3. KRŠČANSKI SVETOVNI NAZOR

Dan vernih duš nas spominja na dva člena apostolske vere, na enajsti člen, ki govori o vstajenju mesa, in na dvajseti člen, ki govori o večnem življenju. Kristus bo na sodnji dan obudil naše truplo, to je združil dušo zopet s telesom in pravičnikom podelil večno življenje.

Za nas kristjane smrti v resnici ni več. Saj je rekel Kristus Marti: »Jaz sem

vstajenje in življenje. Kdor vame veruje, bo živel, tudi če umrje; in kdorkoli živi in vame veruje, vekomaj ne bo umrl.« (Jan II, 25-26).

In zopet pravi Kristus: »Če kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj (Jan 6, 51). Kaj je hotel Kristus s tem reči? Smrt za kristjana ni več smrt, ampak življenje. Smrt je samo sen. Lazar in Jairova hči sta samo »spala«, ko jih je Kristus obudil.

Te misli, ta čustva naj prevečajo našo dušo te dni, ko se spominjamo naših dragih mrtvih. Že v 10. stoletju so se na poseben način spominjali mrtvih benediktinci v znameniti benediktinski francoski opatiji v Cluny-u (Statutum odilonis pro defunctis 998). V rimski cerkvi so uvedli spomin mrtvih šele v 14. stoletju.

NASE DOLZNOSTI

Toda ni dovolj, da se samo spominjamo naših mrtvih. Kaj moramo še storiti? To nas tako globoko uči sv. Avguštin v svoji knjigi o skrbi za mrtve. Avguštin pravi naslednje. Sijajni pogrebi bolj tolažijo žive, kakor koristijo mrtvim. Mrtvega trupla ne smemo prezirati, posebno ne telesa pravičnika, ker je pravičnik s tem telesom vršil dobra dela. Že v starih časih so gojili posebno spoštovanje, posebno pietet do mrtvega trupla. Toda to spoštovanje mrtvega trupla ni dovolj, moramo moliti za mrtve, posebno za sorodnike. Za duše v vicah dajemo lahko tudi miloščino. Posebno pa koristiti temu dušam sv. maša. Tako nas uči sv. Avguštin.

A vseh mrtvih dan je za nas tudi resen opomin, da bomo tudi mi umrli. Na to nas opozarja tudi naš največji pesnik Prešeren, ki pravi:

Znabiti, da kdor zdaj vesel prepeva,
v mrtvaškem prtu nam pred koncem
[dneva

molčé trobental bo: »Memento mori!«

Na grobu velikega španskega slikarja Murilla v cerkvi Santa Cruz (Sveti križ) v Sevilluij so vklesali napis, ki si ga je sam izbral: Vive moriturus. Živi tako,

Prvi črnski kozmonavt

Edward Dwight jr. je prvi črnski kozmonaut, ki ga Amerikanci pripravljajo za polet v vesolje. Predsednik Kennedy upa, da mu bo Dwight pomagal pri bitki za rasno integracijo v Ameriki.

Svet še ne pozna imena tega črnca, kajti ameriške oblasti skušajo na vsak način držati prikrito to ime radovednosti časnika in občinstva. To bo prvi črnc, ki bo poletel v vesolje, prav tako kot Gagarin, kot Titov, kot Glenn, kot Cooper — vsi belci.

Lahko je razumeti, da Dwight ni kozmonaut kot vsi drugi. On bi moral namreč obkrožiti zemljo dvajset ali tridesetkrat. Drugače se ne bi sam Kennedy osebno zanimal zanj, za črnkega kapetana, čigar ime je danes svetu še skoro neznano, a ki bo jutri debelo natisnjeno na vseh časopisih.

V dneh, ko se je vršil velikanski črnski pohod v Washington za zahtevo po enakosti z belci, je Dwight sanjal o velikem poletu, sanjal o tem, kako bi z vesolja zaklical prebivavcem Alabame, fanatičnim rasistom starega juga: »Gospodje, jaz sem Eddie Dwight jr., letalski kapetan Združenih držav. Sem črnc, ki dela enake podvige kot belci in jih celo prekaša. Ali si boste še drznili zabraniti mi vhod v kavarno, v katero sme vstopiti samo bel človek? Ali si boste še drznili braniti mi, da sedim poleg vas v vaših kinodvoranah?«

To je Eddie sanjal in še vedno sanja. Le žal mu je, da ni mogel tega napraviti v tistem zgodovinskem dnevu, ko se je vršil pohod dve sto tisoč črncev v Washington; da ni mogel leteti kilometre nad zemljo in od tam ponoviti besede, ki jih je nekdanji rasni enakosti izrekel Lincoln.

da imaš vedno pred očmi smrt, da vedno misliš na smrt.

Vendar nam ne sme ta neprestana misel na smrt zagreniti življenja, ne sme nas spraviti v obup. Sv. Pavel piše v listu Tesaloničanom: »Nočemo pa, bratje, da bi bili vi nevedni o rajnikih, da se ne boste žalostili kakor drugi, kateri nimajo upanja (pogani in pri Judih saduceji, ki niso verovali v vstajenje od mrtvih). Zakaj, če verujemo, da je Jezus umrl in vstal, bo Bog tako tiste, ki so zaspali, po Jezusu pripeljal obenem z njim.« (Tes 1, 13-15).

Na smrt moramo gledati s svetlim veseljem. Globoki francoski mislec Blaž Pascal je po smrti svojega očeta Stefana (1651) divno pisal o pomenu smrti svoji sestri Gilberti in njenemu soprogu: »Gledajmo torej na smrt v Jezusu ne brez Jezusa. Brez Jezusa je ona strašna, odurna, groza vse narave. V Jezusu je nasprotno ljubezniva, sveto veselje vernika. Vse je sladko v Jezusu, celó smrt; zato je On trpel in umrl, da posveti smrt in trpljenje.« (B. Pascal, Pensieri, »La Scuola«, Brescia, str. 274). Smrt je torej sveto veselje verne, krščanske duše. Da, smrt v Jezusu je sladka.

Sladka je smrt v Jezusu, v katerem »nam je zasijalo upanje blaženega vstajenja, da nas, ko nas žalosti gotova usoda smrti, tolaži obljuba prihodnje nesmrtnosti. Zakaj tvojim vernikom, Gospod, se življenje spremeni, ne pa uniči in, ko jim razpade dom bivanja na zemlji, se jim pripravi večno bivališče v nebesih.« (Hvalospjev pri črni maši). Smrt torej ne uniči življenja, ampak je pot v nebesa, kjer bomo gledali Boga iz lica v lice.

Zato zaključimo te misli za dan vernih duš z izredno Jobovo izjavo veličastnega upanja, ki se glasi:

O, da bi se vendar napisale moje besede, o, da bi se vendar zapisale v knjigo, z železnim pisalom in svinčen, za vedno vklesale v skalo! Jaz vem, da moj Rešitelj reši, in da se bo, poslednji, dvignil nad prahom! Tedaj bo moja koža zopet okoli mene in v svojem mesu bom gledal Boga. Da, jaz ga bom gledal, moje oči ga bodo vidle, ne drug; po tem mi hrepeni srce v mojih prsih!

P.

Predsednik države v Trstu

Preteklo soboto se je mudil na kratkem obisku v Trstu predsednik republike prof. Segni. Prišel je na povabilo rektorata tržaškega vseučilišča, ki mu je ob tej priliki podelil častni doktorat iz političnih ved. Visokega dostojanstvenika je spremljal minister Medici in številni drugi poslanci in dostojanstveniki, med katerimi tudi visoki komisar dr. Mazza. Ob slovesnosti na trž. vseučilišču je državnega poglavarja primerno nagovoril rektor prof. Origone; nato je prof. Balzarini prečital zapisnik pravne fakultete, kjer je bilo sklenjeno podeliti državnemu poglavarju častno diplomu. Predsednik je prejel še druge darove. Poleg umetniško izdelanega perga-

menta, lepo z zlatom okinčano vazo, dar vseučiliškega akademskega zbora in pozneje še častno izkaznico tržaškega novinarskega društva. Seveda, ob tej priliki je bilo videti tu pa tam po mestnih ulicah razne letake, kot znak vdanosti; po drugi strani so pa pristaši gibanja za neodvisnost trosili letakiče, v katerih je bilo poudarjena njih nejevolja nad italijansko-jugoslovanskim kondominijem na S.T.O.-ju

Tako se dogaja skoro vsakič, ko pride kaka visoka državna osebnost. Razni ekstremisti hočejo dati duška svojim željam. Ali je državni poglavar sploh opazil to? Menda ni.

ITALIJANSKI SOCIALISTI pred zgodovinsko odločitvijo

ODMEVI PRI KOMUNISTIH

V Rimu od minulega petka dalje zboruje v Rimu vsedržavni kongres italijanske socialistične stranke (PSI), ki je pritegnil veliko pozornost italijanske javnosti ter našel pomemben odziv tudi v inozemskih listih. To pa zaradi tega, ker se italijanski socialisti po 70 letih opozicije pripravljajo, da prevzamejo svoj del odgovornosti pri vodstvu države. V vseh ostalih evropskih državah socialisti že zdavna sodelujejo z drugimi demokracijskimi strankami. Le v italijanskem socialističnem gibanju je bil ta proces dozorevanja v demokracijsko in odgovorno politično silo bolj počasen, ker so socialisti bili preveč pod vplivom komunistov. Toda po madžarski revoluciji leta 1956, ko so komunistični tanki v brk vsem svetim obljubam in zagotovilom, da bodo spoštovali samoodločbo ljudstva, v krvi zatrli spontane želje madžarskih delavcev, so tudi italijanski socialisti začeli misliti bolj s svojo glavo.

POROČILA TAJNIKA NENNIJA

Najbolj občutena pa so nove politične odločitve dozorele v tajniku socialistične stranke Nenniju, ki vodi stranko že skoro 40 let. Medtem ko se je na preteklih podobnih kongresih Nenni še zelo dvoumno in skrivnostno izražal, je na sedanjem brez ovinkov predlagal svojim pristašem, da naj socialistična stranka pristopi k vodstvu države skupno z ostalimi demokracijskimi strankami (krščanskimi demokrati, socialdemokrati in republikanci).

»Če bi hotel povedati, kaj me je kot dolgoletnega političnega delavca najbolj prizadelo — je dejal tajnik Nenni — bi rekel, da je to tragedija zamujenih priložnosti, ko bi se lahko storilo toliko stvari, ki se jih pa ni iz več razlogov, največ pa zaradi tega, ker smo se preveč prepuščali lepim, ali neuresničljivim sanjam.« To grenko spoznanje je torej Nennija nagnilo, da je sprejel zgodovinski sklep po desetletjih opozicije vstopiti v vlado.

Odmevi na Nennijevo poročilo so bili v demokracijskih krogih pozitivni, zlasti zaradi jasno izražene volje, da se socialisti ne morejo več boriti za dosego oblasti skupno s komunisti. Zavrgel le-ninistično načelo o nasilnem prevzemu oblasti ter o diktaturi proletariata. Glede zunanje politike ni sporalval Atlantskega zavezništva, ampak se zavzel za pomirjenje ter združitev Evrope.

POMEMBNOST KONGRESA

Italijanski socialisti se torej le polagoma začenjajo zavedati važnosti doprinosov, ki ga oni lahko dajo v tem trenutku za zagotovitev nadaljevanja demokracijskega sistema v Italiji. Jasno da to komunistom, ki so zaradi totalitarnosti sistema, ki ga zagovarjajo, izločeni iz te igre, ne gre v račune. Treba je priznati, da je voditelj Nenni res podvil zgodovinski korak, ko je sklenil ne samo od zunaj podpreti, ampak neposredno vstopiti v vlado in s tem prevzeti odgovornost pred narodom in zgodovino.

Če bo prišlo do tega direktnega sodelovanja socialistov v novi vladi, lahko rečemo, da bo to eden najbolj pomembnih dogodkov v politični zgodovini Italije. Načelno je pristop socialistov k vladnim odgovornostim rešena zadeva. Kljub temu ostanejo še vedno gotove objektivne in druge težave. Toda, če bosta tako pri enih kot pri drugih prevladala čut za stvarnost in odgovornost, bodo lahko ustvarili tisto skupno minimalno osnovo, ki je bistveno potrebna za sodelovanje med ideološko različnimi strankami za rešitev konkretnih zadev javne blaginje. Zaradi tega noben politično razgledan človek ne more zavracati resnih poskusov v tej smeri.

KRŠČANSKI NAUK

Konec sveta in vstajenje mrtvih

Potem ko je Jezus svojim učencem opisal stiske poslednjih dni sveta, je nadaljeval: »Tako pa stiski tistih dni pa bo sonce otemnelo in luna ne bo dajala svoje svetlobe in zvezde bodo padale z neba in nebeške sile se bodo majale. Takrat se bo prikazalo znamenje Sina človekovega na nebu in se bodo jokali vsi rodovi na zemlji. In videli bodo Sina človekovega priti na oblakih neba z veliko močjo in slavo. In poslal bo svoje anjele ob mogočnem glasu tromb in zbrali bodo njegove izvoljene od štirih vetrov, od kraja do kraja neba.« (Mat 24, 28-31)

Konec sveta odloči Bog, ki je Gospodar nad časom in večnostjo. Samo on ve, kdaj bo konec sveta. Kristus pravi: »Čujte torej, ker ne veste ne dneva ne ure.« (Mat 25, 13)

Ob koncu sveta bo zopet prišel Jezus, a ne več kot neboljeno dete v jasicah, ampak bo kot zmagovalac satana in smrti vsem ljudem razodel svoje božje veličastvo tako, da bo pretreseno vse stvarstvo. Takrat bo vsem jasno: čas je minil, večnost je tu, ko bo božje veličastvo vladalo nad zveličanimi in nad zavrženimi.

Ko bo Kristus drugič prišel, bo poklical vse ljudi predse. — Dobri bodo njegov glas poslušali z neizmernim veseljem, hudobni pa z nedopovedno grozo. »Pride ura, v kateri bodo vsi, ki so v grobeh, zaslili glas Sina božjega; in bodo, kateri so dobro delali, vstali k življenju, kateri pa so delali hudo, bodo vstali k obsodbi.«

(Jan 5, 28-29)

Telesa mrtvih bodo po vstajenju spet združena s svojimi dušami. Telesa hudobnih bodo ostudna; na njih se bo zrcalila njihova hudobija in njihov obup. Telesa dobrih bodo podobna Kristusovemu poveljancu telesu, kakor nam zagotavlja sv. Pavel: »Naša domovina pa je v nebesih, od koder pričakujemo Zveličarja, Gospoda Jezusa Kristusa, ki bo z močjo, s katero si more podvreči vse, preobrazil naše bomo telo, da bo postalo podobno njegovemu poveljancu telesu.« (Fil 3, 20-21)

Verski razgovor novejših časov: Adventisti, Jehovci in pripadniki raznih drugih verskih ločin pravijo, da je mogoče datum sodnega dneva naprej povedati. — Odgovor na to se glasi: »Za tisti dan ali uro pa ne ve nihče, niti angeli v nebesih, niti Sin, ampak le Oče.« (Mar 13, 32)

Kardinal Agagianian o misijonih

V zvezi z letošnjo misijonsko nedeljo je »Osservatore Romano« objavil intervju s kardinalom Agagianianom, ki je v njem poudarjal, da so misijoni dozorili s hitrostjo, ki jo še pred desetimi leti ni bilo mogoče predvideti. Napredek misijonov, tako je dejal kardinal, je šel vzporedno z napredkom zavednih dežel. V petnajstih letih je ves afrazijski svet dosegel

Med trnjem in osatom

Poklican ali nepoklican advokat?

Nekoliko začudeno smo brali v zadnji številki (471) NL uvodni članek. Skoro poldrugo stran je dolg in ves je zagovor komunističnega prizadevanja za mir. Pri tem hoče članek ovreči, kar smo mi napisali in uvodniku Pravi in lažni mir v št. 41. Ne vemo, kaj je NL nagnilo, da je omenjeni članek objavil. O prizadevanjih Sovjetov in drugih komunističnih partij za mir ima lahko vsakdo svoje mnenje, saj ne gre za dogmo. In ker ne živimo v ljudski demokraciji, sme vsakdo svoje mnenje tudi povedati. Dvome v odkritosrčnost želje komunistov po miru ne najdemo samo pri avtorju omenjenega uvodnika v KG, temveč naletimo na take dvome pri vseh vodilnih politikih zapadnega sveta, da le niso komunisti ali filokomunisti. Dovolj, da nekoliko poslušamo izjave raznih zapadnih državnikov. Zato se nam zdi prav sumljiv zagovor komunistične volje po miru v omenjenem uvodniku NL.

Ali je kdo naročil ((in seveda tudi plačal) NL omenjeni zagovor ali je ta zrastle iz resničnega prepričanja in dobre vere? Če je to slednje res, potem moramo vzkliniti: »Velika je tvoja vera v komunizem, o Novi list, naša se s tvojo ne more primerjati!«

Kar se tiče drugega očitka, da je članek hotel »dati drzno lekcijo beograjskemu nadškofu msgr. Ujčiću«, ki je izjavil, da »odhaja jugoslovanski predsednik v ameriške države z važnim poslanstvom: delati za mir med narodi«, je pač članek izrazil svoj dvom, da bi to bilo res, prav zato, ker njegova vera v miroljubnost komunistov ni tako velika kot ona avtorja članka v NL. Če pa pisec članka v KG nima dovolj velike vere v komuniste, kdo je kriv? Ali niso krivi sami, ker ne dajo doma ljudem pravega miru, ko jim odrekajo svobodo vsakega udeleževanja in svobodnega izražanja misli? Svoboda je pa vendar pogoj za pravi mir. To vemo tudi, ki smo živeli pod fašizmom. Če pa NL misli drugače, svobodno mu, a naj tudi drugim pusti svobodo, da mislijo po svoje, ne da bi s tem grešili zoper dolžno spoštovanje do škofov.

nepredvidljiv napredek: pridobil si je narodno neodvisnost, dan je bil velik zagon ljudski vzgoji in industrializaciji ter rešitvi socialnih problemov. Misijoni, tako je nadaljeval kardinal, dobivajo sedaj svoje pravo obličje, to je obličje Cerkve, ki je sicer mlada po letih, toda polna uspešnosti. Vse pa, kar je bilo doslej storjenega, je samo uvod za to, kar je treba še storiti v bodočnosti. Narodi Azije in Afrike so nastopili pot modernega napredka. Prav ta nagla prenova pa ustvarja hude duhovne krize, zato je podpora misijonom v sedanjem času toliko bolj potrebna.

Štiri sto let semenišč

Na pobudo kongregacije za semenišča in univerze bodo dne 3. in 4. novembra proslavili četrto stoletnico ustanovitve semenišč. V nedeljo 3. novembra, na večer pred zgodovinskim dnevom, se bodo semeniščani in drugi gojenci cerkvenih zavodov zbrali v baziliki sv. Petra k molitveni uri. V svetišče bodo prišli v procesiji in ob 19^h prisostvovali večerni sveti maši, v teku katere bodo posvetili Kristusu, najvišjemu in večnemu Duhovniku, družino semeniščanov vsega sveta. Tajnik kongregacije msgr. Staffa bo imel pridigo v latinskem jeziku. V ponedeljek 4. novembra od 10^h dopoldne pa bo v baziliki sv. Petra slovesna papeška kapela z udeležbo koncilskih očetov in zastopstev predstojnikov semenišč in cerkvenih fakultet. Isti dan popoldne ob petih bo imel v baziliki v navzočnosti papeža in koncilskih očetov varšavski nadškof kardinal Wyszyński govor o četrty stoletnici semenišč.

Priznanje ukrajinski cerkvi

Pred kratkim se je izvršila v Rimu slovesnost uradne podelitve apostolske pisma Amantem curam z dne 14. maja 1963, s katerim je pokojni papež Janez XXIII. podelil ukrajinskemu malemu semenišču naslov papeške ustanove. Slovesnosti so se udeležili med drugimi tajnik kongregacije za vzhodne cerkve kardinal Testa, svetovavec te kongregacije msgr. Scapinelli in ukrajinski primas msgr. Slipij. V svojem govoru je msgr. Slipij poudaril velikodušno dejanje pokojnega papeža Janeza XXIII., ki je hotel vključiti ukrajinsko semenišče med papeške ustanove in s tem pokazati svojo dobrohotnost, simpatijo in svojo veliko ljubezen do Ukrajincev. Ta trenutek našega verskega in narodnega življenja je toliko bolj dragocen in pomemben, tako je dejal ukrajinski primas, ker po eni strani lajša bolečino tistih, ki so ostali v domovini, po drugi strani pa zmanjšuje trpljenje naših beguncev in zagotavlja njihovim sinovom boljšo bodočnost. To dejanje velikega papeža, tako je zaključil msgr. Slipij, navdaja s pogumom naše duše in utrjuje našo ljubezen do svete stolice.

»Prehodni« papež

Ta ponedeljek, 28. oktobra, je minilo pet let, kar je iz Rima prišla vest, ki je mnoge osupnila, mnoge začudila, in mnoge pustila nekako v zadregi: Angel Jožef Roncalli, beneški patriarh, je bil pri 77. letih starosti, izvoljen po 10. glasovanju za naslednika papeža Pija XII.

»Gre za prehodnega papeža,« so mnogi skušali utemeljiti to nepričakovano izbiro.

In je dejansko bilo tako. Janez XXIII. bo šel v zgodovino kot »papa di transizione« — prehodni papež, pa v drugem smislu, kot so to mislili tisti, ki so to besedo v začetku uporabili.

Kajti Janez XXIII. je res znal najti prehod, po katerem naj Cerkev začne v svoji zgodovini novo dobo, dobo prilagoditve in vključitve novemu načinu življenja, ki ga svet zlasti po 2. svetovni vojni živi, ne da bi pri tem kaj odstopila od nauka svojega Ustanovitelja in od načel, ki so ji lastna kot učiteljici evangelija med narodi.

Janez XXIII. je znal na čudovit način v sebi združiti naravno in nadnaravno pojmovanje življenja. Narava in milost sta se v njem čisto spontano prepletali in izpolnjevali.

Treba je samo prisluhniti besedam, kot so te-le, da zaslutimo, kako velik je bil v svoji duši: »Mi pravijo, da sem Kristusov namestnik na zemlji. Pa ta naslov prav nič meni ne pristoja. Jaz sem samo otrok Janeza in Marijane Roncalli, ki sta bila nedvomno dobra kristjana, pa istočasno verna, skromna, brez slovesa med ljudmi. In če sem že Kristusov namestnik na zemlji, potem vem, kaj sem: velik po duhovništvu, ki me povzdiguje, pa majhen pred odgovornostjo žrtvovanja, ki mi ga isto duhovništvo nalaga.«

Zlasti pa je pokazal s svojo smrtjo, kako lepo je biti kristjan, če se iz vere živi.

Belgijski kardinal Suenens je ta ponedeljek v svojem spominskem govoru v baziliki sv. Petra pred zbranimi koncilskimi očetmi dejal: »Njegova smrt je bila zmogljiva krščanske vere in krščanskega upanja, je bila kot praznovanje obreda velikega tedna, je bila potrditev predglasja v maši mrtvih, kjer je rečeno, da se naše življenje ne uniči, temveč le spremeni. Janez XXIII. živi med nami naprej na dvojen način: v osebi njegovega naslednika Pavla VI., ki hoče slediti njegovim stopinjam in z darovanjem svojega življenja za uspeh koncila, kateremu mi tukaj navzoči pripadamo.«

Janez XXIII. ni spadal k tistim naivnežem, ki se dajo od vsake sladke besede ali zapeljivega smehljaja spraviti na led; zato je dobro vedel, da se s samo dobroto ne da še vsega rešiti. A bil je prepričan, da dobrota približa srca, odpre usta za razgovor, razveže jezike in ustvari ozračje medsebojnega spoštovanja.

Janez XXIII. ni zaupal vase; slepo pa je zaupal v moč Kristusove ljubezni. Zato je bila njegova dobrota spontana, naravnostna, polna pozornosti. Bil je kakor sončni žarek, ki razprši meglo, kot ogenj, ki raztopi led, kot gorski potok, ki preskoči vsako oviro, kot jutro v sončni zarji, ki vsem vliva morje optimizma. In kadar je govoril o sebi, je govoril tako naravno, in tako duhovito in s tolikim humorjem, kot da bi šlo za drugo osebo.

Zato je bila pojava Janeza XXIII. na

Sveti oče Janez XXIII. med katoliškimi časniki

papeškem prestolu po besedah kardinala Suenensa trojna milost:

milost za katoličane; sklical je koncil, sledeč navodilu Sv. Duha, ne da bi slutil, kaj je s tem sklicanjem sprožil v Cerkvi in v svetu;

milost za kristjane, saj je s svojim načinom obhajanja ustvaril novo ozračje, ki omogoča, da se kristjani iščejo in razgovarjajo med seboj, odстранjajo tako stare pomisleke, predsodke in očitke;

milost za vse svet; uspelo mu je, da so

sredi mrzličnega vrvenja in tehničnega razvoja vsi ljudje prisluhnili njegovemu glasu, posebej pa še stiskani, trpeč, preganjani, zatirani, lačni in ubogi. Ko je odšel za vedno, je ves svet začutil, da je zemlja postala bolj prijetna za življenje, bolj privlačna za delo, bolj sončna sredi nadlog, duše pa so se začutile bliže svojemu Stvarniku.

Zato bo res šel papež Janez XXIII. v zgodovino kot papež, ki je našel prehod v prelomnici časov.

Pevski nastop v Trstu

Lansko leto, in sicer 12. decembra se je vršil v novi dvorani pri cerkvi S. Maria Maggiore nastop tržaških cerkvenih pevskih zborov; nastopu so dali ime »Prima rassegna diocesana di canto sacro«. Udeležilo se ga je enajst zborov, med katerimi je bil tudi naš zbor iz Skednja. Mi smo bili edini slovenski pevci, ki so se udeležili tega nastopa. Za nas je bil to velik dogodek, saj smo se prvič predstavili občinstvu, ki ni bilo naše narodnosti (seveda je bilo v dvorani tudi mnogo slovenskih poslušavcev). Prvič smo peli neslovenskim ljudem in nismo vedeli, kako bodo sprejeli naše petje, kakšen odmev bo zbudila pri njih naša pesem, kajti poleg obvezne latinske pesmi »Cantate Domino« skladatelja Viadane smo zapeli tudi eno slovensko pesem, in sicer Hladnikovo »Je mrak končan«. Če je pri občinstvu vladalo precejšnje pričakovanje za naš nastop, smo pa mi pevci čutili v sebi nekaj straha, saj smo se zavedali velike važnosti tega nastopa pred italijanskim občinstvom in poleg italijanskih zborov.

Cakali smo trenutek, ko bomo stopili na oder. In ko je ta trenutek prišel, smo vsi začutili, da smo pri zbranim občinstvu napravili dober vtis. Ta prvoten vtis pred petjem so namreč zbudile naše obleke, ki so bile pri ženskah vse enake. Najprej smo zapeli latinsko pesem, ob koncu katere se je zaslislalo v dvorani ploskanje, nato pa še slovensko, ki je prav tako kot prva (in morda še bolj) zbudila navdušenje. Naj omenim, da je pri poslušavcih napravilo globok vtis dejstvo, da smo slovensko pesem zapeli na pamet.

Ta prva preizkušnja je bila torej končana in z našim največjim zadoščenjem — s strani pevcev in s strani našega neutrudnega dirigenta g. Dušana Jakomina. Marsikdo v dvorani je rekel, da je bil naš zbor najboljši. Vedeli smo, da to ni res, toda brez vsakega hvalisanja lahko trdimo, da je bil med najboljšimi. O nastopu

je poročal tudi tržaški dnevnik »Il Piccolo«, ki je za naše izvajanje uporabil zelo pohvalne besede. Seveda nam je bilo vse to v veliko spodbudo in že takrat smo sklenili, da se bomo tudi v bodočnosti udeležili podobnih nastopov.

En tak nastop se je vršil 28. oktobra kot »Seconda rassegna di canto sacro«. Upali smo, da bo naš zgled iz lanskega leta spodbudil še kak drug slovenski zbor na Tržaškem. A žal smo bili tudi letos mi edini slovenski pevci, ki so se odzvali vabilu za nastop. To je res škoda, kajti lepo bi bilo, da bi Italijani poslušali več slovenskih zborov in ne samo enega. Za ta nastop sta bili obvezni ena gregorijanska pesem in polifonična »Ave Sanctissima« skladatelja Zaccagna iz 16. stoletja. Poleg teh dveh je naš zbor zbral še Vodopivčovo »Gledam jo«. Naša izbira je padla na to pesem, ker smo lani opazili, da je na italijansko občinstvo napravil največji vtis kontrapunkt.

Letošnjega nastopa se je udeležilo devet zborov; nekateri so se predstavili kot mešani zbori in posebej še kot zbori z enoglasnim petjem. O nastopu sta že prej poročala dnevnik »Il Piccolo«, ki je tudi leto izrekel veliko priznanje našemu zboru, in katoliški tednik »Vita Nuova«, ki je prav tako izrekel zelo pohvalne besede na naš račun. Iz tega smo torej spoznali, da pričakujemo občinstvo od nas še več kot lani. Razumeli smo v polni meri važnost naše udeležbe pri italijanski prireditvi. Vsi — pevci in dirigenti — smo čutili, da ne smemo razočarati tega občinstva, še manj pa naših rojakov, saj smo se predstavili v njihovem imenu. Ni se šlo z naše strani za neko tekmovalstvo z drugimi italijanskimi zbori, temveč za to, da se nam nudi priznanje kot slovenskim pevcem. Slo se nam je za to, da drugi ljudje slišijo našo pesem in spoznajo, koliko je vredna. Prav zato je škoda, da ni nastopil še kak drug slovenski zbor.

Prireditve se je začela ob 20.30 in je trajala cele tri ure; saj je bilo kar enajst nastopov, vsak s tremi pesmimi. Ko smo stopili na oder, nas je spremljalo ploskanje; čutili smo simpatijo občinstva do nas. Škoda, da letos ne moremo zabeležiti takega uspeha kot lani. Čeprav je namreč naš zbor tolikokrat nastopil pri vseh mogočih prireditvah, je bilo tokrat prvič, da nas je zajela neka kolektivna panika — pevce in dirigente. Zdelo se je skoro, kot da nas neka višja sila tlači in nismo mogli dati od sebe najboljših glasov. To se nam je zdelo nerazumljivo, saj ni bilo prvič, da smo se predstavili italijanskemu občinstvu. Pol ure pred nastopom smo imeli kratko vajo v neki sobi pri dvorani in takrat je šlo čisto normalno. Zakaj se nas je potem polastil tak strah? Sami ne vemo, kaj naj bi odgovorili na to vprašanje. Jezilo nas je, ker smo vedeli, da bi lahko mnogo bolje podali vse tri pesmi. Vsekakor je naše petje zadovoljilo zbrano občinstvo in mi smo vedeli, da je bilo prav, ko smo se tudi letos odzvali povabilu na nastop pri italijanski prireditvi.

Od drugih zborov naj omenim zbor iz Rojana, ki se je letos skrbneje pripravil kot lani in je res lepo podal vse pesmi; zbor iz S. Maria Maggiore, ki je zaključil prireditev in je v polni meri pokazal, koliko je sposoben, saj se je predstavil s tremi zelo težkimi pesmimi, ki jih je dovršeno in mojstrsko podal. Kar se nam je zdelo čudno, je bilo to, da so si vsi zbori za neobvezno pesem zbrali latinsko petje in ne italijansko.

Na koncu bi hotela še enkrat prisrčno pohvaliti slovenske zборе, naj se kateri od njih za bodoče podobne prireditve opogumi in naj se nam pridruži, četudi zahteva to kako žrtvo. Važno je namreč, da Italijani ne mislijo, da je na vsem Tržaškem samo en slovenski zbor, ki se lahko udeleži takega nastopa.

Članica zbora

DELO NA KONCILU LAIKI V CERKVI

Ze pok. sv. oče Pij XII. je v nekem svojem nagovoru poudaril misel: »Laiki niso del Cerkve; oni tvorijo Cerkev, oni so Cerkev. Niso samo predmet milosti in darov, temveč imajo tudi odgovornosti in dolžnosti.«

In sedanji sv. oče Pavel VI., o katerem gre vtis, da predstavlja vprašanje laikata v Cerkvi zanj eno osnovnih skrbí, je pred nedavnim dejal: »Nastopila je ura, da krščanski laiki prično s svojim delom.«

Vsak kristjan s tem, da je bil krščen, prevzame nase tudi dolžnost apostolata. Poziv, poklic apostolata veže vse, ki so se vključili v Kristusa. Ostati nezaposlen ali brezbržen spricho božjega klica in potreb sveta, je isto kot izdati evangeljsko poslanico in pobegniti pred njo.

Danes Cerkev potrebuje laikov, ki so iz globine duše prepričani, da je le v krščanstvu edina in trajna resnica. Potrebni so laiki, ki se zavedajo, da ima krščanstvo za vsak problem nasvet, vzpodbudo, napotek, primerno rešitev in da mu ni treba drugod iskati pomoči. Potrebno je laišvo, ki je ponižno, a hkrati ponosno na svojo vero, laišvo, ki jo neustrašeno izpoveduje v zasebnem in javnem življenju. Potrebno je laišvo, ki ne beži pred odgovornostjo, ki se ne zavija v molk, ki izvršuje taka dela, da njih luč dobrega zgleda sveti pred ljudmi in slavi tako Očeta, ki je v nebesih.

LAIK V OKRILJU CERKVE

Osnutek sheme »O Cerkvi« tako označi laika v Cerkvi: »Laik je oseba, ki se je potom krsta vključila v Kristusa in postala član božjega ljudstva. Nima sicer oblasti, ki jo ima cerkveno načelstvo, pač pa je posvečena Bogu s tem, da se mu da na razpolago s svojim bitjem in življenjem. Sv. krst in sv. birma dasta laiku poslanstvo, ki je duhovniško in kraljevsko, da oznanja svetu evangelij odrešenja, ne da bi pri tem opravljal evharistično daritev. Prvo poslanstvo laika je torej isto: svetno s Kristusom in Cerkvijo, to je poučevanje in oznanjanje božje besede, drugo pa je posvečenje sveta s pravilno rabo stvari.«

Ta oznaka pa se je zdela nekaterim koncilskim očetom preveč optimistična in preveč sončna. Zato so poudarili, da tisti, ki so poklicani, da postanejo člani božjega ljudstva, dejansko niso pravičniki, ampak grešniki. Težave jim povzroča lastna notranjost, nered v naravi, nagnjenje k slabemu, pa tudi zunanje skušnjave, prilike za greh, zanke sveta ter zalezovanje hudobnega duha. Vse sv. pismo, pa tudi vse bogoslužje govorita o tragični borbi, ki so ji podvrženi vsi, ki hočejo biti Kristusu zvesti. Zato je treba v zvezi z besedo »Cerkve — božje ljudstvo« vedno predhodno govoriti o »Cerkvi — hiši božjega usmiljenja«, v kateri se odpuščajo grehi, zdravijo dušne bolezni, celijo rane, zadane od greha, in se sprejemajo izgubljeni sinovi.

POSVEČENJE SVETA

Mnogo se je zadnje dni govorilo v zvezi z laiki tudi o tako zvanem posvečenju sveta.

Kaj je razumeti pod to besedo?

Misel je ta, naj bi vse, kar človek izvršuje na kulturnem, prosvetnem in tehničnem področju, bilo prepojeno z mislijo na Boga in podvrženo božjim postavam.

Saj je prokletstvo sodobnega laicizma prav v tem, da je izkopal grozoten prepad med Bogom in človekom in proglasil absolutno neodvisnost človeka od božjih po-

stav na vseh področjih, na katerih se le-ta udeležuje.

Kako ta prepad zopet izravnati, kaj storiti, da bo spet prišla do izraza božja zamisel o svetu?

Sv. Pavel govori o prenovitvi vseh stvari v Jezusu Kristusu. Res je Kristus ves svet znova posvetil s tem, da se je učlovečil, da si je privzel telo, narejeno iz materije.

To posvetilno delo sedaj nadaljuje Cerkev, saj po njej živi in deluje Kristus. Delo Cerkve je vsestransko: ne razteza se le na duše, temveč tudi na družbo in državo. Prav v teh ustanovah pa so v pretežni večini laiki. Le oni so v stanju, da učinkovito vplivajo na okolje, ki jih obdaja.

Po besedah kardinala Suharda iz Pariza ni poslanstvo krščanskih laikov v tem, da svet prikažejo kot nekaj slabega ali da se mu zoperstavljajo, temveč da ga posvetijo in spremenijo v neprestano hvalnico Bogu. Baš v tem je resnično učlovečenje: božja moč prodre v človeško naravo in človeško delo ter ju tako dvigne, da postane pobožanstveno in ponadnaravljeno.

Prav zato pa se morajo vsi kristjani zavedati, da je posvečenje sveta nekaj, kar se stalno dogaja pred našimi očmi in kar nima konca, dokler ne bo prišla polnost

časov, sodni dan. Kakor je Cerkev romarica skozi čase, tako so tudi kristjani samo kamenčki v božji zgradbi, ki se dviga na človeški podlagi in ki ima za cilj, da se vse ustvarjeno posveti in podredi Bogu.

Iz vsega povedanega razberemo, da prihaja čas, ko bo laik ob strani duhovnika vzajemno delal za rast božjega kraljestva na zemlji. Mimo so dobe, ko je laik, kot se je šaljivo izrazil kardinal Gasquet, poznal le tri dolžnosti: da je poklekoval pred oltarjem, sedel pod prižnico in stegnil roko v žep, ko je zagledal cerkovnika s puščico v rokah.

Danes postaja jasno, da je poslanstvo laikov v tem, da predstavljajo iskreno, ponižno in s prepričanjem cerkveno hierarhijo in njen nauk sredi sveta, v katerem živijo. Niso poklicani za sodnike, kaj je v Cerkvi slabo ali dobro, temveč da v moči sv. krsta in sv. birme živijo, kot Cerkev uči, so polni božjega duha in vdani cerkvenemu načelstvu. Imeti morajo le eno skrb in eno odgovornost: da se bo po njih vzgledu, besedi in delu oznanjal Kristus. — Pri tem omenimo, da so koncilski očetje priznali tudi važno vlogo ženske v Cerkvi in predlagali, naj se tudi zastopnice le-teh povabijo na koncil.

Pismo z Magadaskarja

(Nadaljevanje in konec)

MISIJON V BETROKI

Povedal sem vam že, da je moj misijonski okoliš (distrikt) kraj Betroka. Prvi misijonar, ki je prišel semkaj je bil p. Fayard, Francoz po rodu. Bilo je to leta 1913. Kmalu nato je moral oditi na fronto, kjer je malo kasneje padel kot vojaški kurat.

Za njim je delovalo še več misijonarjev, med njimi tudi sedanji škof v Fort Dauphinu, msgr. Fresnel, ki se ga ljudje tukaj še vedno toplo spominjajo.

Kljub vsej dobri volji s strani misijonarjev pa misijon v Betroki le počasi napreduje. Treba je pač upoštevati, da so razdalje med posameznimi naselji za evropske pojme ogromne, da se ljudstvo vedno premika iz kraja v kraj in da pomenijo za misijonarjevo delovanje veliko oviro tudi nastopi čarovnikov ter protestantov in globoko zakoreninjene poganške navade.

Moj misijonski distrikt ima 24 koč, ki služijo kot kapele, kadar misijonar obišče kristjane. Hudo je videti, da imajo protestanti v Betroki krasno cerkev, ki je iz kamna zgrajena in to v samem središču, mi pa se moramo zadovoljiti s cerkvijo iz posušenega blata in pokrito s slamo, pa čeprav je v kraju 1200 katoličanov.

Velikega pomena za naš misijon pa je, da imamo tu sestre usmiljenke. Te nudijo pouk 500 učenkam. Deška šola je manj številna: ima le 160 gojencev.

Letos smo priredili cerkveni sejem, ki je vrgel okoli 50.000 madagaskarskih frankov. Denar smo v glavnem porabili za šolsko poslopje. Z delom pa še nismo končali, ker ne pridejo mizarji.

NASA KEPELA

Kar srce me boli, ko pomislim na uboštvo naše cerkvice. Najbolj je še podobna betlehemskemu hlevcu. Tako si želim, da bi bila veličastna in bi sijala v vsej lepoti.

Dragi bratje in sestre Slovenci, ali smem

izraziti še skromno željo? Rad bi na tem daljnem otoku ob vzhodni afriški obali, ki ga oblivajo vode Indijskega oceana, postavil cerkvico ali vsaj kapelo v čast naših slovanskih apostolov bratov sv. Cirila in Metoda. Ali prosim preveč, če predlagam, da bi s svojimi podporami omogočili tako cerkev? S ponosom bi kot vaš rojak dal zapisati na steno božjega svetišča: »To cerkev so sezidali madagaskarski katoličani s pomočjo slovenskih bratov in sester, z njimi združeni po Kristusovi ljubezni.«

GOBAVSKO NASELJE

Nekaj sto metrov od naše hiše je naselje, kjer živijo nesrečni gobavci. Ko sem jih pozimi obiskoval, sem zlasti trpel ob tožbah: »Oče, mrz nam je, prinesite nam kakšno oblačilo!«

Morda si vi, ki živite v Evropi, predstavljate, da je v Afriki vedno vroče. Pa se tudi pri nas čuti mrz. Pozimi zdrkne jutraj in zvečer živo srebro na 9° nad ničlo. Če pomislimo, da so gobavci slabo oblečeni, pa zraven še slabo hranjeni, bomo njih tožbo lahko razumeli. Za prvo silo sem jim ustregel z nekaj cunjami, ki sem jih našel doma. Koliko pa je bilo moje veselje, ko sem kmalu nato prejel iz Gorice od neke gospe 20.000 lir v dar za naše gobavce. Še sedaj jih grem vsak teden obiskat in jih učim krščanskega nauka. Zraven pa jim vedno podarim kaj soli ali drugega živeža. Bog povrni tej nepoznani dobrotnici!

DENAR IN ZVONOVI

Prejel sem še drug dar, in to tudi iz Gorice, od gospe, ki jo dobro poznam in o kateri lahko rečem, da se poziva za misijone. S tem denarjem sem si nabavil evangelije ter katekizme in jih razdelil med katehiste mojega misijona.

In če mi bo Bog pomagal, bom kmalu namesto starih plošč opremil vsako kočokapelo z majhnimi 15-20 kg težkimi zvonovi, da bodo trikrat na dan oznanjali navzočnost Kristusove Cerkve na otoku in vabili naše kristjane k molitvi.

Naj se na zaključku pisma prav pri srčno zahvalim vsem tistim, ki mi iz ljubezni dogiz in bratov v Kristusu na ta ali oni način duhovno ali materialno pomagajo pri mojem delu.

V božji ljubezni z vami združen vas pozdravlja

P. Ivan Štanta CM

Zahvala vietnamskega škofa

Obveščevalna agencija v Južnem Vietnamu navaja, da je nadškof v Saigonu, ki je te dni prispel v Rim, poslal papežu brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje za poslanico, ki jo je papež poslal vietnamskemu narodu. V brzojavki nadškof Binh zagotavlja papežu, da je njegovo poslanico sprejel in poslušal ves vietnamski narod in da bo prispevala k vzpostavitvi miru, duhov in src. Agencija dalje pojasnjuje, da je msgr. Binh poslal svojo poslanico papežu v imenu vseh kristjanov, zlasti pa v imenu tistih, ki žive v Saigonu.

VPRAŠUJETE - ODGOVARJAMO

Maghreb

V poročilih iz severne Afrike večkrat omenjajo naziv »Maghreb«. Kaj pomeni ta »Maghreb«?

A. P.

»Maghreb« pomeni v arabskem jeziku zahod. S tem skupnim imenom navadno označujejo skupno Maroko, Alžir in Tunis. Tako imenujejo te države Arabci, ker so na zapadu od Egipta.

*

Freske v Hrastovljah

Prijatelj me nagovarja, naj si grem ogledat freske v Hrastovljah, ker da so že svetovno znane. Ali je to res?

Vaš prijatelj ima prav. Freske v Hrastovljah, vasi, ki leži na robu slovenske Istre, nedaleč od Črnege Kala, ob glavni cesti Ljubljana-Koper, so res že svetovno znane. V ameriškem tedniku »Life«, in sicer v številki 12. aprila 1963 so objavili članek »Lost Treasures are Seem Again« (Izgubljeni zakladi se zopet vidijo). Tednik prinaša barvane fotografije, ki sta jih za »Life« naredila Sonja Bulat in Angelo Lomeo. Fotografije iz Hrastovelj so: 1) Srednjeveška cerkev sv. Trojice nad vasi Hrastovlje, 2) Sv. Barbara, ki drži stolp (sv. Barbaro mučenico je namreč oče, sovražnik krščanstva, zaprl v stolp, da prepreči vsako njeno občevanje s kristjani), 3) Sonce in luna, 4) Konji sv. Treh kraljev, 5) Del mrtvaškega plesa (Smrt, ki vodi lepega mladeniča s sabljico in glasbilo na hrbtu, Smrt, ki vodi skopuha, in Smrt, ki vodi bogatega meščana) in končno 6) Izgon Adama in Eve iz raja. — O teh freskah smo pisali v številki »Kat. glas« od 26. julija 1962. Naročite si knjigo »Hrastovlje« dr. Marijana Zadnikarja, preberite jo in pojdite v Hrastovlje.

*

Sv. Gotard

V cerkvi v Podgori imamo tri oltarje: glavni oltar, posvečen sv. Justu, in dva stranska oltarja, eden posvečen Materi božji, in drugi sv. Gotardu. Zakaj so v Podgori častili sv. Gotarda?

Podgorec

Sv. Gotard, nemško Gotthard, Godehard, je bil benediktinec, rojen okoli l. 961 v Rittenbachu na Bavarskem, umrl je 5. ma-

ja 1038 v samostanu Moritzbergu. Bil je vzgojen v samostanu v Niederaltelichu (Bavarsko). Vstopil je v benediktinski red in postal opat l. 996 v istem samostanu. Leta 1022 je bil imenovan za škofa v Hildesheimu v Nemčiji. Ustanovil je razne samostane, dal sezidati cerkve, podpiral je šolstvo, skrbel je za reveže. L. 1131 so ga proglasili za svetnika. Kmalu po tej proglasitvi so ustanovili, njemu na čast, gotardski benediktinski samostan v Hildesheimu in so ga kasneje pokopali v cerkvi tega samostana.

Kako se je prišlo do češčenja sv. Gotarda v Podgori? Kakor omenja zgodovina, je bilo kamnarstvo prvo rokodelstvo starih Podgorcev. Veliki kamnomolci so bili v Grojni in v »Cavi« za podgorsko cerkvijo. Še danes pričajo o tem visoke stene v Grojni in »Cavi«. Sv. Gotard pa je priprošnji za polomljene ude. Kamnarji so pa zelo izpostavljeni tej nesreči. Zato so ustanovili bratovščino sv. Gotarda. Bratovščina je imela svoj shod na 5. maja, torej ravno na letnico smrti sv. Gotarda. Cesar Jožef II. je tudi to bratovščino zatrl (glej o tem »Zgodovinske drobtinice iz Podgore«. V spomin sv. misijona v l. 1926 svojim Podgorcem poklonil St. Stanič).

*

»Katoličani«

Zakaj se mi imenujemo »katoličani« in kdo nam je dal to ime?

A. S.

Veseli me, da se zanimате za verska vprašanja. Ime »katolik« prihaja od grške besede »katholikós«, ki pomeni splošen, vesoljen. Katolik je torej član splošne, vesoljne Cerkve, ki je ustanovljena za vse narode, za vse rase, za ves svet. Ime »katoliška« je dal naši Cerkvi mučenec sv. Ignacij, drugi naslednik sv. Petra na veliki sirske metropolitni stolici v Antiohiji. V enem izmed svojih znamenitih pism piše: »Tam, kjer je škof, naj bo občestvo (krščansko), kakor kjer je Kristus Jezus, tam je katoliška Cerkev.« Ime »katolik«, ta novi izraz (neologizem) je ustvaril Ignacij, kakor tudi izraz »krščanstvo«. Ignacij je spisal sedem pism, o katerih pravi Renan, da so »dragulj stare krščanske književnosti.« Ignacij je pisal za vladanja rimskega cesarja Trojana (98-117).

RAZNE NOVICE

Nesreča v rudniku

Na Spodnjem Saškem se je v železnem rudniku Peine pripetila huda rudarska nesreča. Voda iz umetnega bazena, kjer se je porušil nasip, je zalila rove in preprečila sleherni izhod. V trenutku nesreče je delalo v rudniku 129 rudarjev. 79 rudarjem se je po šestih urah velikega napora posrečilo, da so prišli na površje, drugih sedem so rešili po 22 urah, za tri, kateri so še dali znake življenja, pa skušajo reševalne skupine zvrtati rov, da bi jih tako rešili. Za 40 rudarjev pa ni več nobenega upanja, da bi jih lahko še žive rešili. Po vsem Spodnjem Saškem so v znak žalovanja razobesili črne zastave.

Ponovni usad

na vaionskem področju

Gora Toc se je zopet zamajala. V soboto popoldne se je začel premikati velik plaz skalovja in zemlje in zgrmel je na prejšnjega, ki je dne 9. oktobra povzročil tako strašno katastrofo. Usulo se je približno 40 tisoč kubičnih metrov zemlje in skalovja, ki pa ni prizadelo vasi Erto in Casso, ki sta v neposredni bližini jezera, ker sta obe vasi evakuirani. Tehnično osebje skrbno nadzoruje goro Toc, na področju Vajonta pa je še vedno 3500 vdakov, večje število gasilcev in prostovoljcev, ki kopljejo med naplavljenim blatom in iščejo nadaljnja trupla. Našli so še druga trupla, a računajo, da jih je še več sto pod ruševinami.

Nadaljuje se nabiralna akcija po vsej Italiji in ta plemenita veriga solidarnosti s prizadetim ljudstvom je že dosegla milijardo.

Prefekt iz Belluna je odredil, da bo vsak družinski poglavar od 10. oktobra dalje prejemal 10.000 lir podpore za najeminske stroške. Od 1. novembra dalje pa vse do meseca aprila pa bodo prejemali še nadaljnjih 10.000 lir podpore za kurjavo. V teku je tudi razdeljevanje štedilnikov in kuhinjskih potrebščin evakuiranemu prebivavstvu iz petih prizadetih vasi.

Ranjencem v bolnišnici v Bellunu pa so poklonili vsakemu 25.000 lir podpore. Vsa ta pomoč pa je le krajevna značaja in se ne vključuje v pomoč, ki jo določa zakon za ponesrečence Vajonta.

Ministrski svet je namreč odobril štiri milijarde lir za ponovno zgraditev vasi v dolini Piave ter druge tri milijarde za najnujnejše potrebe preživelim.

Tajna satelita

izstreljena iz Cape Canaverala

Pretekli četrtek so iz Cape Canaverala izstrelili dva satelita, ki imata nalogo registrirati žarčenje, ki bi nastalo v vesolju ob jedrski eksploziji. Izstrelitev je popolnoma uspela in satelita krožita sedaj nad Van Allenovimi pasovi, približno 80.000 km nad Zemljo. Privikrat se je zgodilo, da je bila izstrelitev tajna in da o njej niso obvestili časnika.

Radodarnost nemških katoličanov

18 in pol milijona mark, to je 34 milijard lir, so zbrali od leta 1959 nemški katoličani v korist ustanove Misereor. Od tega zneska so podelili nad osem milijard lir afriški celine. Te podatke navaja statistika, ki je bila nedavno objavljena s strani

Širite „Katoliški glas“

ni vodstva te ustanove, ki ima svoj sedež v Bonnu. Isti vir navaja, da so s pomočjo vladnih fondov za pomoč deželam, ki so na poti razvoja, zgradili v različnih afriških pokrajinah sedem bolnic, pet šol za bolničarke in deset zavodov za poklicno vežbanje.

Bizantinska kapela na Portugalskem

Kardinal dekan kardinalskega zbora Evgenij Tisserant se je vrnil iz Lisbone v Rim. Kardinal Tisserant je blagoslovil na Portugalskem bizantinsko kapelo, ki jo je postavila modra armada, to je zveza za širjenje češčenja fatimske Matere božje. Kardinal je blagoslovil zidove in prisostvoval blagoslovitvi in posvetitvi oltarja; posvečenje je izvršil ruski škof Katkov.

Štirje opazovalci na koncilu

Glavni odbor svetovnega sveta cerkva, ki se je sestal v Rochesterju v državi New York, je določil štiri opazovalce, ki bodo prisostvovali delom drugega obdobja vati-kanskega koncila.

Mariborski škof dr. Maksimilijan Drževič ob priliki romanja na Barbano 23. septembra. Ob njem sta dekana slov. dela goriske nadškofije čč. gg. Kretič in Zorž

Problemi južnoameriškega katolicizma

Kot je razvidno iz podatkov II. vaticankega cerkvenega zbora, je v Cerkvi trenutno 2894 koncilskih očetov, ki imajo pravico, da se koncila udeležujejo. Resnično število navzočih pa je seveda nižje: okrog 2250.

Od teh koncilskih očetov jih 489 pripada Južni in 149 Srednji Ameriki. V celoti jih je torej iz držav, ki sta jih kolonizirali Španija in Portugalsko, 638. To pomeni 22% vseh koncilskih očetov.

Toda z ozirom na število katoličanov predstavljajo latinsko-ameriški škofje 36% celotne katoliške Cerkve, kajti od 550 milijonov katoličanov jih živi 200 milijonov v Srednji in Južni Ameriki.

POGLED ZA KULISE

Kdor ni bil še nikdar v teh deželah, si težko predstavlja, kakšen je južnoameriški katolicizem. Navadno si Evropejci mislijo, da je bolj cvetoč kot tukaj, že zato, ker se vsi smatrajo v Južni Ameriki za katoličane.

Eno največjih razočaranj, ki so ga slovenski izseljenci z njihovimi duhovniki vred doživeli, ko so po zadnji vojni prišli v Argentino, Brazilijo, Čile in Venezuelo, je bil prav ta katolicizem.

V Argentini n. pr. je laicizem Cerkev popolnoma potisnil v zakristijo. Moški praktično v cerkev ne hodijo, udeležba pri nedeljski maši je 3-5 procentov, k bolniku se duhovnika ne kliče, ker obstaja mišljenje, da navzočnost duhovnika pospeši bolnikovo smrt, verouk se že od leta 1882 ne poučuje več v šolah, načrtnega verouka po cerkvah tudi ni, temveč le trimesečna priprava na sv. obhajilo, civilni zakon je obvezen, zato se cerkveno poroči le 40-50%, mnogi pa živijo v divjem zakonu; le na krst še ljudje precej dajo. Računajo, da je krščenih 70-80%. Po predmestjih Buenos Airesa se kaj rado zgodi, da pobalini ozmerjajo duhovnika, ki gre mimo, na splošno pa vsi, zlasti pa ženske, grabijo za železo, če vidijo duhovnika, da se tako zavarujejo pred prokletstvom, ki ga baje duhovnik izreka, ko hodi okrog.

V Braziliji, ki je polna črncev in mulatov (črnih mešancev), cvete vraževnost. Podnevi obiskujejo kipe po cerkvah in na noč se predajajo čarovniškim obredom.

Mehika je sicer versko boljša kot Južna Amerika, ima pa zato veri izredno sovražno zakonodajo, ki izhaja še iz časov proslulega preganjavca Cerkve, generala Callesa. Danes se ti zakoni sicer ne izvajajo, toda vsak dan jih lahko oblasti uporabijo, če se jim zazdi.

Eno pa je lastno vsem deželam Južne in Srednje Amerike: otroško ljubijo Mater božjo. In brez dvoma je češčenje Matere božje vzrok, da ljudje kljub pomanjkanju duhovščine in kljub verski nevednosti ne podlegajo siloviti propagandi protestantskih sekt in podtalnemu rovarjenju komunizma.

To češčenje dolgujejo španskim in portugalskim misijonarjem, kajti treba je priznati, da so Španci in Portugalci ne le zasedli te dežele, ampak jih tudi civilizirali. Ni se zgodilo tako, kot v Severni Ameriki, kjer so protestantski Angleži in Nizozemci Indijance kratko in malo iztrebili. V Srednji in Južni Ameriki so se Indijanci ohranili in tudi pokristjanili.

Tragika južnoameriškega katolicizma, kot tudi na Filipinih je v tem, da so mlade države, ki so nastale med leti 1810-1825, hotele svojo neodvisnost od Španije pokazati zlasti s tem, da so izgnale vse španske duhovnike in redovnike. Ker je bilo domače duhovščine le malo, je naenkrat nastalo splošno pomanjkanje duhovnikov. In to traja še danes. Ljudje živijo od stare verske tradicije, ki so jim jo zapustili Španci, toda ne živijo več iz vere, ker pač ni tistih, ki bi jim morali posredovati življenje milosti in zakramente.

Zal pa izvenameriški svet vsega tega ne ve. Večina katoličanov misli, da je v Južni Ameriki vse v redu s katolicizmom. Pa je dejansko tako, da stoje stvari za Cerkev v afriških misijonih mnogo bolje kot pa kjer koli v Južni Ameriki.

Zato je smatral čilski škof msgr. Manuel Larrain iz mesta Talca (200 km južno od Santiaga) za potrebno, da priredi v Rimu tiskovno konferenco in opozori časnike na nekatere probleme katoliške Cerkve v Južni Ameriki.

NEKAJ MISLI ČILSKEGA SKOFA

Čile je zelo slikovita dežela, zlasti nje južni del. Dasi je zakonodajala tudi laiciistično navdahnjena, pa uživa Cerkev velik ugled in ljudstvo je verno in do duhovnika zelo spoštljivo. Seveda, tudi Čile trpi na pomanjkanju duhovniških poklicev. Zelo vplivajo na versko življenje tudi

neurejene socialne razmere. V Čilu manjka praktično srednji sloj. Ljudje so ali zelo bogati ali pa skoro berači. Res čudno, da do sedaj v Čilu ni prišlo do nobenih socialnih pretresov.

Msgr. Larrain je najprej opozoril, da prebivalstvo Latinske Amerike silno hitro narašča. Danes ima 250 milijonov prebivalcev; l. 1980 jih predvidevajo 400 milijonov, konec tega stoletja pa že 600 milijonov.

Ves ta porast vpliva na socialne razmere ljudi. Ljudje se množijo hitreje kot pa proizvodnja. Dežele, ki so bile prej poljedelskega značaja, se industrializirajo. S tem pa se veča delavski proletariat.

Naraščanje prebivalstva ima svoj odjek tudi pri delu Cerkve in širjenju evangelija. Nekaj običajnega je, da pride povprečno na duhovnika 5000-6000 duš. Večina teh ljudi živi daleč proč od župne cerkve, saj so župnije, ki so dolge 50 km in še več in prav toliko široke (g. Jakob Fideršek v Argentini upravlja n. pr. župnijo, ki je dolga 80 km, široka pa 50 km - op. ur.). Naravno je, da verniki v takih razmerah ne morejo vedno hoditi k maši ali gojiti intenzivnega verskega življenja. So krajci, kamor pride duhovnik le enkrat na leto; tedaj pripravi otroke na prvo sv. obhajilo, poroči nove pare, obišče bolnike in - odide.

Msgr. Larrain pa je kljub temu optimist. Pravi, da je še veliko idealizma med mladino, da duhovniški poklici niso tako redki in da je veliko tudi dobrih laikov, ki so res velika opora svojim dušnim pastirjem.

Gotovo pa je, da bi Cerkev v Čilu brez pomoči od zunaj ne bila kos nalogi, ki ji je naložena po sodobnih razmerah. Škofje iz ZDA, Kanade, Belgije, Francije, zlasti pa iz Španije neutrudno pošiljajo svoje

najboljše duhovnike v Južno Ameriko, zlasti v Čile. (Čilenci znajo to pomoč priznati, veliko bolj kot n. pr. v Argentini - op. ur.) V Nemčiji dve dobroteljni organizaciji, Adveniat in Misereor, stalno pošiljata materialno pomoč, kakor tudi »Karitas« iz Sev. Amerike.

Ob spoznanju, da je število duhovnikov veliko premajhno, je dejal msgr. Larrain, mi škofje zelo veliko delamo na to, da bi se utrdil laiški apostolat. Zato tudi zagovarjamo umestnost diakonata kot stalne ustanove.

Na koncilu se jasno vidi, da imamo mi južnoameriški škofje iste probleme kot misijonski škofje iz Azije in Afrike. Zato mi predvsem obravnavamo probleme, ki so v zvezi s širjenjem evangelija. V tem se ločimo od škofov iz Centralne Evrope, ki vso važnost polagajo na problem zedinjenja krščanskih cerkva in na vesoljnost Kristusove Cerkve.

Glede socialnega položaja v Južni Ameriki je bil škof Larrain mnenja, da bo bodočnost Južne Amerike obvladal tisti, ki bo znal rešiti socialni položaj tamošnjega prebivalstva. V bistvo je zadel pok. kardinal Tardini, ko je zapisal v pismu nadškofu iz Santiaga misel: »Krščanska bodočnost Čila zavisi od krščanske rešitve socialnega vprašanja.«

In msgr. Larrain je s svoje strani dodal: »Kontinent, ki se je rodil v znamenju križa in ki je nosil na sebi skozi stoletja krščanski pečat, je danes v nevarnosti, da se zavije v prah razdejanja in se znajde v morju bratske prelite krvi, če odgovorni ne bodo znali najti hitre in krščanske rešitve za obstoječe socialne probleme. Nočemo strašiti niti pretiravati, toda ti problemi pritiskajo s tako težo in tako nujnostjo, da to razume le tisti, ki jih od blizu doživlja.«

Kristusova zmaga sredi Moskve

To, kar boste brali, ni kaka nekontrolirana zgodba, ki naj prikaže sovražno odnos ruskega komunizma do krščanstva in njegovega Ustanovitelja; ta zgodba ima pričo, ki je sama doživela zmagoslavje Kristusa Kralja v središču brezvestva, v rdeči Moskvi, in to ne kje v zakotni cerkvi ali prašni ulici, temveč v samem državnem gledališču. Ta priča je dogodek opisala protestantskemu pastору Williamu Boice v Združenih državah Sev. Amerike, ki je nato v pridigi svojim vernikom dogodek ponovil, list »Arizona News« pa je potem, ko se je prepiral o njega verodostojnosti, vest o tem dogodku razširil po vsem anglosaksonskem svetu.

IGRA »KRISTUS V FRAKU«

V želji, vero v Kristusa čim bolj osmešiti, je vodstvo državnega gledališča v Moskvi sklenilo, da bo letošnje poletje predvajalo igro »Kristus v fraku«. Vse šole, mladinske organizacije in komsomolska združenja naj bi si delo ogledale in potem o njega vsebini razpravljale.

Toda nenadoma so delo vzeli s sporeda. In krivdo za to je imel igravec A. Rostovcev, ki je veljal za enega najbolj zgrajenih marksistov in so mu bile dodeljene prav zato vedno vodilne vloge. V komediji »Kristus v fraku« naj bi predvajal Kristusa. To je tudi storil, toda tako, da je takoj po krstni predstavi njegovo ime zginilo s seznamom gledaliških igravcev, nihče ne ve več, kaj se je z njim zgodilo in kje je, igra »Kristus v fraku« pa je bila umaknjena z gledališkega programa.

Kaj se je pravzaprav zgodilo v Moskvi?

KAKO BI MORALA IGRA POTEKATI

Tisti večer, ko naj bi A. Rostovcev osmešil Kristusa, je bilo vse gledališče kot veliko človeško mravljništvo, zasedeno do zadnjega prostora.

V prvem prizoru naj bi razne šale in namigavanja na račun vrede gledavce razpoložila k smehu in krohotu in jih pripravila na nadaljevanje protikrščanske burke.

Na odru se je prikazal »oltar« v stilu, kot ga pozna pravoslavna cerkev. Znamenje križa je bilo sestavljeno iz pivovarskih, vinskih in likernih steklenic. Oltar je imel podobo točilne mize v baru, na kateri so vsevprek ležale odprte, razbite in na pol spite steklenice ruske vodke. Zamaščeni in trebušati popi so se pijani pozibavali po odru. V rokah so držali vinske čaše in z njimi s hripavim glasom klicali: »Na zdravje!« Vse to vedenje naj bi smešilo molitev, obrede in sv. daritev ter naj bi občinstvo prepričalo, da krščanstvo ni nič drugega kot izbruh verske histerije. Ob vnožju oltarja pa so čepele razgaljene

»nune«, ki so se prav tako opivale z vodo in si pripovedovale najbolj neokusne dovtipke.

IN POTEK

SE JE ZGODILO NEPRICAKOVANO...

V zadnjem dejanju je moral nato nastopiti že omenjeni Rostovcev v vlogi Kristusa.

Oblečen je bil v tuniko in ogrnjen v plašč, kot so ga nosili moški Bližnjega Vzhoda v Kristusovem času. V roki je držal obširno knjigo sv. pisma Nove zaveze. Po zamisli režiserja naj bi bil najprej prebral prvi dve vrstici iz Kristusove pridige na gori, nato pa naj bi odvrnil knjigo in obleko ter zaklical: »Dajte mi frak in klobuk!«

Toda prišlo je vse drugače.

Aleksander Rostovcev je resno in dostojanstveno prebral prvo vrstico: »Blagor ubogim v duhu, ki niso nikdar zapadli denarju, materiji, posesti, kajti plačilo bo božje kraljestvo.«

Nato je nadaljeval: »In tudi blagor krotkim, ker bodo deželo posedli.«

Ob teh besedah bi moral že vreči knjigo proč in zahtevati frak. Pa nič! Bral je mirno naprej: »Blagor žalostnim, zakaj potolaženi bodo.«

Nato je umolknil. Sepetavec je bil ves iz sebe. Skoro kričaje mu je narekoval nadaljnje besede. Brez uspeha. Vso dvorano je objela mrtvaška tišina. Vsi gledavci so spoznali, da se je Rostovcev odmaknil od zamišljene vloge.

Cez nekaj trenutkov je Rostovcev spet dvignil glavo. Pa ni vrgel knjige proč. Z vsem zanosom svoje duše je prebral še ostalih pet blagrov. Glas mu je trepetal od ganotja, ko je dejal: »Blagor tistim, ki zaradi božjega kraljestva preganjanje trpe.«

Toda Rostovcev se ni ustavil niti tedaj, ko je bilo osmerih blagrov konec.

Bral je dalje, kot da je sam v gledališču, in prebral vseh 48 vstev petega poglavja po sv. Mateju. Nihče ga ni motil od poslušavcev, nihče ga ni sramotil, nihče izžvižgal. Le popolna tišina je pričala, da publika sodoživlja z igravcem pravkar prebrane besede.

In nato je prišel konec, tako nenavaden in nepričakovan, kot je bilo nepričakovano vse, kar se je zgodilo od Rostovcevega prihoda na oder.

Slavni igravec je slovesno zaprl knjigo, se pokriljal na pravoslavni način in počasi zlogoval besede desnega razbojnika: »Gospod, spomni se me, ko prideš v svoje kraljestvo!«

Od tistega večera Rostovceva niso več videli.

Srbi v Trstu

Med ločenimi brati, ki so nam najbližji, so Srbi v Trstu. Zato moramo tudi njih spoznati. Čim bolj jih bomo poznali, tem bolj se jim bomo približali, tem bolj jih bomo razumeli in ljubili.

ZGODOVINA

Leta 1719 je avstrijski cesar Karel VI. proglasil Trst za svobodno mesto s svobodno luko. Pozval je tudi Srbe, da se naselijo v Trstu. Tako so prišli v Trst Srbi iz Bosne, Hercegovine, Črne gore, Dalmacije in Like. Prišli so tudi Grki. Grkov je bilo več in so bili bogatejši. Zato so se leta 1748 združili Srbi z Grki in ustanovili skupno cerkveno občino. Avstrijska cesarica Marija Terezija je l. 1749 dovolila »grško-vzhodnemu narodu v Trstu zidanje cerkve in izvrševanje njihove shizmatične veroizpovedi.« Leta 1753 so dokončali zidanje cerkve, posvečene sv. Spiridijonu. Nastal je pa spor med Grki in Srbi, ker Grki niso hoteli priznati Srbom enakih pravic v cerkvi. Zato so Grki leta 1872 s cesarskim dekretom dobili dovoljenje, da si sezdajajo svojo posebno cerkev. Sezidali so jo na obali in posvetili sv. Nikolaju.

Dne 19. decembra 1949 je srbska cerkevna občina sprejela novi statut, ki je objavljen v italijanskem Uradnem listu. Po tem statutu uživa občina popolno avtonomijo.

V cerkvenem pogledu se je občina nedavno ločila od beograjskega patriarha in se podredila srbskemu ameriško-kanadskemu škofu, vladiki Dioniziju, in sicer zato, da se izogne komunističnemu pritisku, kateremu je izpostavljen beograjski patriarh.

Sedaj šteje okoli 200 duš. Število Srbov stalno pada. Eni so se izselili, eni so trpeli pod fašizmom v vojni, drugi so se, žal, tudi raznarodili.

CERKEV SV. SPIRIDIJONA

Sv. Spiridijon se je rodil na otoku Cipru. Postal je škof mesta Trinitunda na otoku Cipru. Sodeloval je na koncilu v Niceji l. 325 po Kr. in se boril proti arijanstvu. Umrl je l. 348. Njemu je posvečena srbska cerkev. Častijo ga pa tudi Grko-katoliki (zedinjenci z Rimom), in sicer kakor Srbi l. 12. decembra. Cerkev, ki so jo sezidali Srbi skupaj z Grki, je bila zidana na peščenem, podvodnem temelju. Zato so jo morali porušiti leta 1861. Nato so Srbi sezidali novo cerkev, ki je bila dokončana l. 1869.

Cerkev je zidana v srbsko-bizantinskem stilu. Ima pet kupol. Sezidal jo je italijanski arhitekt Maciacchini. Freske in mozaiki so izdelani po načrtih italijanskega umetnika bizantologa profesorja Bertinija. Na zunanjih zidovih cerkve so v mozaiku na zlatem ozadju slike sv. Spiridijona, sv. Jurija, sv. Mihaela, Matere božje in drugih svetnikov. Te slike so izdelali strokovnjaki iz Murana pri Benetkah.

Na ikonostasu, to je na steni, ki deli oltar v cerkvi od edine ladje, so štiri velike ikone (ikona, od grške besede eikon, pomeni slika), in sicer slike Matere božje, Kristusa, sv. Spiridijona in Oznanjenja

Marijinega. Izdelane so bile l. 1846 v Rusiji iz čistega srebra in zlata, in sicer v ruskem stilu. Na ikonostasu so tudi slike srbskih svetnikov: sv. Simeona Mirotčivog, očeta sv. Savé, sv. Stevana Prvoevčanog in cesarja Uroša. V cerkvi je veliki luster (lestenec), ki ga je daroval ruski cesar Pavel, ko je bil v Trstu 6. januarja 1772.

Cerkev je zunaj in znotraj bogato okrašena. Sezidana je z darovi plemenitih in bogatih Srbov, ki so se doselili v Trst. Pravijo, da je izza cerkve v Oplencu, ki je manjša, a lepša in v kateri je pokopan kralj Aleksander, cerkev sv. Spiridiona v Trstu ena najlepših pravoslavnih cerkev na Balkanu. Cerkev in duhovnika, kakor tudi pokopališče s kapelo vzdržuje cerkvena občina.

Srbi imajo v Trstu tudi svoje zelo lepo pokopališče s kapelo sv. Jurija. Na tem pokopališču je pokopan največji dobrotnik srbske cerkvene občine v Trstu Risto Skuljević.

Sedaj je župnik (paroh) dr. Miloje S. Aranicki, kateremu je dodeljen še en duhovnik. Dr. Aranicki je spisal kot doktorand na dunajski univerzi zelo temeljito disertacijo o sv. Savi, pod naslovom: Rastko Nemanjić - Der Heilige Sava - der Gründer und Wegbereiter der Nationalkultur des Serbischen Volkes. Wien, 1940.

SRBSKA NARODNA SOLA JOVANA MILETICA

Pri cerkvi sv. Spiridijona imajo Srbi svojo srbsko šolo. Ustanovil jo je l. 1781 Jovan Milić iz Sarajeva, ki je bil nepismen človek, a zavedal se je, kako je prosveta važna za obstoj naroda. Sola spada med najstarejše srbske šole. Solo in učitelja vzdržuje srbska pravoslavna občina.

CERKVENO IN KULTURNO SREDIŠČE

Srbska cerkvena občina v Trstu je res cerkveno in kulturno središče Srbov v Trstu. Po vojni se je dvignila do levega razvoja. Največja zasluga za ta velik napredek gre predsedniku občine Dragoljubu Vurdelju. Po njegovi zaslugi je izšla razkošno opremljena knjiga »Istorija srpske pravoslavne crkvene opštine u Trstu. Napisao Miodrag Al. Purković. Trst, 1960«. Knjiga je pisana na podlagi gradiva iz bogatega arhiva cerkvene občine, ki je večji del še neobjavljen. Te dni bodo izdali novi bukvar, abecednik, iz katerega se bodo srbski otroci učili čitati cirilico. Med vernike širijo Sv. pismo, ki sta ga prevedla Gjuro Daničić (Stara zaveza) in Vuk Steafnović Karadžić (Nova zaveza), ter zelo dobro sestavljeni katekizem zagrebškega metropolita Damaskina (Hrišćanska vera i život - Praoslavni katehizis, Beograd 1954).

Tako smo v glavnem orisali današnje stanje Srbov v Trstu. Trdno upamo, da bo vodstvu te cerkvene občine uspelo ohraniti sveto tradicijo rodoljubnih in poštenih prednikov na korist verki in bratskemu srbskemu narodu.

P.

Mož, ki nam dela čast

Razni katoliški listi, pa tudi dnevnik *The Bridgeport Telegram* so že dober teden naprej napovedovali, da bo avgustova številka *The Catholic Digest*-a prinesla članek o Fathru dr. Farkašu, slovenskemu župniku v Bridgeportu, in njegovemu delu za slovenske begunce.

Članek ima naslov: »Integration for the refugees«. Napisal ga je jezuit Robert O. Gaudet. Na prvi strani je posrečena risba, ki kaže dve slovenski deklici, treno in Elizabeto Miklavžino, v slovenski narodni noši pred sv. očetom Janezom XXIII. Prizor je vzet z lanske proslave desetletnice papazeve okrožnice »Begunska družina«, na kateri sta ti dve dekletici izročili sv. očetu krasen kelih v imenu slovenskih beguncev.

Ne bom članka prevajal, rad bi pa poudaril, da ni v čast samo g. dr. Farkašu in njegovim faranom, marveč nam vsem, ker prikazuje Slovence v najlepši luči.

Že to, da takoj v uvodu omenja 14-člansko Usovo družino, dela vtis, da smo zdrav narod. Ko na konkretnih zgledih opisuje slovensko delavnost, varčnost in skromnost, ki je našim ljudem pomagala, da ima tri četrtine njih že po desetih letih, kar so prišli v Ameriko, svojo lastno hišo, naš predstavljajo kot podjetne ljudi. Da so si Želetovi hišo postavili z lastnimi rokami, da so jo Kravsovi kupili že po šestih mesecih po prihodu semkaj, in drugi taki

zgledi lepe lastnosti naših ljudi še bolj podčrtavajo.

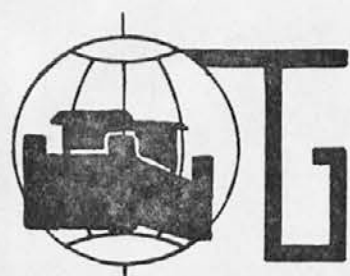
V čast nam je tudi vse, kar piše o verskem življenju in o prosvetnem delovanju bridgeportskih Slovencev.

Članek je sad daljše študije o jugoslovanskih beguncih, ki sta jo naredila znani jezuitski učenjak, pater Jos. P. Fitzpatrick, dekan sociologije na Fordhamski univerzi, in njegov asistent Robert O. Gaudet. Osemkrat sta prišla v Bridgeport ter obiskala nad 40 družin. Zanimalo ju je predvsem, kako se vživljajo v ameriško življenje na gospodarskem, družabnem, političnem in verskem področju. Naši ljudje so ju lepo sprejeli, da sta bila nad slovansko ljubeznivostjo in gostoljubnostjo veselo presenečena.

Ko so ljudje pripovedovali, kako so prišli sem, so seveda omenjali g. dr. Farkaša, ki jim je poslal affidavit, preskrbel stanovanje in delo itd. Dejstvo, da je tako naselil nad 500 rojakov v Bridgeportu in okolici ter jim pomagal čez začetne težave, je v njima vzbudilo globoko občudovanje poštenega slovenskega duhovnika.

Upam da se ne motim, če trdim, da je to prvi članek o Slovencih, ki je izšel v ameriškem, po vsej deželi razširjenem listu.

Rev. dr. Franc Blatnik, SDB

GORIŠKE NOVICE

Seja občinskega sveta

Pod predsedstvom župana Poterzia se je pretekli teden dvakrat sestal goriški občinski svet. Razpravljali so o raznih aktualnih problemih našega mesta in odobrili številne predloge, zlasti stroške, ki jih je občina imela z bolnišnicami in hiralnicami. Za Dom počitka v Ločniku so odobrili 1.340.000 lir, za hiralnico v ulici Diaz 3 milijone 553.000 lir, 600.000 lir za zdravila najpotrebnejšim osebam goriške občine, 1.600.000 lir za zavetišče ECA in 16 milijonov 740.000 lir za osebe, ki so se zdravile na račun občine v goriški bolnišnici. Strošek teh slednjih znaša od januarja do junija letos 23 milijonov 833 tisoč lir. Proučili so nadalje razne načrte v zvezi z bližnjim sejmom sv. Andreja.

Mednarodno tekmovanje pevskih zborov v Gorici

V dneh 7. in 8. decembra bo v Gorici na pobudo pevskega goriškega društva »C. A. Seghizzi« mednarodno tekmovanje pevskega zborov. Povabilu so se odzvale Italija, Jugoslavija in Avstrija, ki bodo sodelovale s 25 zbori. Največ jih je iz Italije, in sicer 20, iz Jugoslavije 4 in eden iz Avstrije. Največ italijanskih zborov je iz Furlanije. Goriško pokrajino pa bodo zastopali slovenska zbor »SKPD - Lojze Bratuž« iz Gorice in »Hrast« iz Doberdoba. Med italijanskimi zbori pa so cerkveni zbor »Sv. Ignacij«, »E. Grion« iz Tržiča in »Cantori Friulani« iz Ville Vicentine. Jugoslavijo bodo zastopali: moški zbor prosvetnega društva »Svoboda« iz Kopra, »Simon Gregorčič« iz Kobarida, »Lipa« iz Ajdovščine in mešani zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane, ki šteje 48 članov. Prav toliko članov šteje tudi najavljeni mešani zbor »Chor Villach« iz Beljaka.

Iz videmske pokrajine bodo nastopili: dva zbor »Sv. Cecilija« iz Cussignacca in Adegliacca, »Zardini« iz Rizzija, »Sot la

nape« iz Ville Santine, »Schiff« iz Chioprisa, »Costanza e concordia« iz Rude, »Veneziani« iz Aiella. — Iz tržaške pokrajine so se vabilu odzvali slovenski zbor »Prosek - Kontovel«, zbor »Gallus«, italijanska zbor »S. Maria Maggiore« in zbor »Illers-

V soboto dne 2. novembra 1963 ob 20. uri bo v župnijski dvorani v DOBERDOBU kulturni večer

»NA TISTO TIHO DOMOVANJE...«

ki ga priredi

Akademski klub iz Gorice

Večer obsega predavanje in projekcije o naših pokopališčih. - Vljudno vabljeni

berg« in »Tartini«. Skupno se je do sedaj javilo 819 pevcov.

V razsodišču bodo italijanski, jugoslovanski in avstrijski ocenjevalci.

Za to vsekakor hvalevredno mednarodno tekmovanje vlada že sedaj v Gorici veliko zanimanje in bo brez dvoma privabilo v dvorano telovadnega društva veliko število občinstva iz vseh treh nastopajočih dežel.

Občina Sovodnje bo pobirala trošarino na blago prostega pasu

Pristojna senatna komisija je združila zakonska osnutka senatorjev Vallaurija in Bonacine ter odredila, da bo občina Sovodnje pobirala trošarino na blago prostega pasu (zona franca).

»Primorski dnevnik« hoče po vsej sili pripisati zaslugo za ta uspeh senatorju Bonaciniju. Slovenska javnost pa trdi, da gre za uslugo obema senatorjema. Če pa »Primorski dnevnik« na svoji trditvi vztraja, mu slovenska javnost odgovarja s protitrditvijo, da je uspeh le senatorja Val-

V nedeljo 3. nov. ob 16.30
bo v Kat. domu v Gorici

KULTURNI VEČER

Nastopili bodo fantje iz
Rojana z igro

»Luč z gora«

Vabljeni vsi!

laurija, ki pripada večinski stranki in da bi uspeha ne bilo, če ne bi bilo tudi Vallaurijevega predloga, saj je finančno ministrstvo s svojim dopisom z dne 2. septembra 1963 odgovorilo sen. Bonaciniju negativno.

Bonacina je svoj predlog predložil 24. septembra, Vallauri pa 3. oktobra. Razlika v času ni velika in ni zato moč trditi, da je šlo za kako tekmo. Bonacina je res bil izvoljen letos meseca aprila, toda slovenski titovci so se že kakih deset let nazaj odpovedali svoji samostojni politični organizaciji ter se brezpogojno predali italijanskim socialistom in komunistom. Kako to, da niso ti poslednji prišli na pomoč pred letošnjim septembrom? Titovska občinska uprava pa je, vedela, da se bo Krščanska demokracija za stvar zanimala, saj je svetovalec g. Karel Černic jasno povedal županu in drugim, da je vodstvo Slovenske demokratske zveze na delu za ureditev te zadeve in da bo poskušal na sovedenjski občini vse zadevne podatke.

Od konca leta 1956 do marca 1961, ko je goriški občinski svet razpravljal v zadevi prostega pasu, titovci sploh niso imeli tam svojega svetovaleca. Zato so se le trije občinski svetovaleci Slovenske demokratske zveze v goriškem občinskem svetu borili za popravilo krivice, ki se je Sovodnjam godila. Kadar so italijanski socialisti odnosno komunisti kaj rekli, so se le pridružili izjavam in zahtevam svetovalec SDZ.

Prav je storil sovedenjski župan, da se je za zanimanje in nastop zahvalil tudi senatorju Vallauriju. Gre pač za koristi občine in ne za propagando italijanskim socialistom!

Nova določila za pokojnino v letih 1920 - 1926

Vodstvo INPS je poslalo pokrajinskim sedežem navodila za sprejemanje izpravevalnih listin (atti notori) od strani delavcev, zaposlenih od leta 1920 do 1. 1926. Prosvici, katerih prošnje so bile zavrnjene, naj ponovno zahtevajo pri INPS proučitev svojih prošenj. Priložijo naj tedanje potrdilo o stalnem bivališču, ki ga bodo izdala pristojna občina. Če so te občine na neitalijanskem ozemlju, bodo izjemoma prejeli še izjavo o stalnosti bivališča, kjer je bil delavec zaposlen v tem obdobju. Vsa potrebna pojasnila daje urad INAS pri CISL v Gorici, ulica Roma 20 ali pa podružnice INPS.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

TECAJ za organiste in pevovodje. V okviru Zveze cerkvenih pevskega zborov bo novembra pevovodski tečaj s sledečimi predmeti: zborovska korepeticija, fiziologija, pravorečje, dirigiranje in liturgija. — Tečaj bo v Trstu, ul. Donizetti 3 v dnevih 3. novembra ob 18^h ter 4., 7., 12., 13. in 14. novembra ob 20. uri.

Prizor
s koncila:
sv. oče Pavel VI.
v razgovoru
z enim
koncilskih očetov

7. Oh dvajsetletnici

(Iz zapiskov zareskega župnika)

Na večer sem se odpeljal v Skrilje. Blagoslov in molitve v cerkvi. Nato sem v bolnici obiskal vse ranjence. Nekaj jih je v zelo resnem stanju. Naši primorski fantje so odprti in prijazni do duhovnika, Furlani so skoro enako zaupljivi, kranjski fantje, gonarški interniranci, pa me gledajo mrko in nezaupljivo. Da bi prebil led, sem sedel k postelji ranjenega medicinarja. Ljubljancem je, na povratku iz Gonarsa se je pridružil partizanskemu odredu, ranjen je bil pri napadu na mirenko letališče. Ker se je pri pripovedovanju razživel, sem ga vprašal, kakaj so njegovi rojaki tako hladni in zaprti. »Po ječah in taboriščih smo veliko slišali o beli gardi, ki jo organizirajo duhovniki.« — »Pa ste prepričani, da je vse to res?« Pomislite samo, kaj vse so trdili o sv. očetu! Ko sem mu naštel, kolikokrat je papež pozival za mir, kako

je obsodil Hitlerjev napad na Poljsko, kako koristno je delo papeškega informativnega urada o vojnih ujetnikih, ki nam je javil prve vesti o naših možeh in fantih, ki so bili zajeti od zaveznikov na ozemlju bivših italijanskih kolonij v Afriki in na Siciliji, in še posebno ko sem mu opisal, kako je posredovala sv. stolica za slovenske internirance na otoku Rabu in v ostalih italijanskih koncentracijskih taboriščih, je priznal, da je propaganda le pogostoma lažna in krivična.

»Ne boste pa zanimali,« mi je osporoval, »da je nadškof Margotti sovražen Slovencem, in še posebej osvobodilnemu gibanju!«

»Sodite sami! Nadškof Margotti je v zadnjih mesecih večkratno nastopil pri najvišjih cerkvenih in državnih oblasteh v obrambo slovenskih fantov, ki so jih potisnili v specialne bataljone in še bolj v zaščito deklet in žena, ki so jih nedavno pozaprl. S svojim odločnim nastopom je dosegel, da so se prenehala mučenja pri zasilnih taboriščih. Pa še besedo o njegovih prizadevanjih za vas internirance.

Osebo je nastopil pri Mussoliniju in

pri vatikanskem državnem tajniku kard. Maglioniju in izposloval, da je apostolski nuncij Borgoncin Duca obiskal taborišča, kjer so hiralni in umirali Slovenci. Razdelil jim je izdatno denarno pomoč in jim izprosil boljšo prehrano in znojnije zdravstvene razmere. Da bi imeli interniranci vsaj nekoga, ki bi jih moralno dvigal in ki bi se zanje stalno vzemal, je nadškof Margotti po zelo težki borbi dosegel, da so bili nastanjeni v taboriščih slovenski, ali vsaj slovensko govoreči kaplani. Zlatko Pucchio na Rabu, P. Coceani v Padovi, Joško Kušman v Trevisu, p. Ivan Jauh v Zdravščini. Ponovno je zahteval pri oblasteh, naj se izročijo otročiči, ki so v tolikem številu pomirali po taboriščih, v oskrbo slovenskim družinam v škofiji. Samo v Kobardu so bili voljni sprejeti do sto otrok. Da bi internirancem zagotovili trajen dotok pomoči v oblekah, prehrani in denarju, je sprožil široko zasnovano podporno akcijo in v ta namen je pisal škofom v Trst, v Padovo in v Treviso; osebno je posredoval pri vojaškem ordinariju škofu Bartolomeasiju, pri apostolskem nun-

R A Z N O

Radio Trst A

Spored od 3. do 9. novembra

Cerkev v Kongu

Leta 1920 je bilo v Kongu 346.000 katoličanov. To število je bilo sad 40-letnega misijonskega dela. Leta 1959 pa je bila za Kongo že ustanovljena redna cerkevna hierarhija. Dežela je razdeljena na 25 škofij. Med 13 milijoni prebivalcev jih je 5 milijonov katoličanov. Za dušnopastirstvo skrbijo 2776 duhovnikov, a med njimi je le 389 domačin.

Novi blaženi

V nedeljo 27. oktobra je sveti oče razglasil za blaženega redovnika pasionista Dominika božje Matere. Rodil se je v Viterbu leta 1792. Za duhovnika je bil posvečen 1. marca leta 1818. Izkazal se je za preizkušenega voditelja duhovnih vaj. Apostolat je vršil v raznih krajih Italije, kasneje tudi v Belgiji in končno osem let v Angliji. Razvil je obširno apostolsko delo med anglikanci. On je sprejel v Cerkev znamenitega konvertita Newmanna.

Junakinja apostolata na poti k oltarju

Znana članica Marijine legije Edel Quinn je pred 20 leti umrla v Nairobiju v Keniji. Sedaj se je začel v Nairobiju škofijski proces, da bi bila razglašena za blaženo. Kljub slabotnemu zdravju je izvršila v srednji Afriki veliko apostolsko delo. Ustanovila je nešteto skupin Marijine legije. Prepotovala je Kenijo, Ugando in Tanganjiko. Uspeh njenega dela je bil v brezmejnem zaupanju v Marijo. Mnogi so jo svarili, naj si prizanaša, pa je odgovarjala: Morite me vi z neprestanimi opomini!

Obsodba rasizma

Škof Tracy je pri enem zadnjih koncilskih zasedanj v imenu 147 škofov iz Združenih držav Amerike predlagal, naj škofje sprejmejo v načrt o Cerkvi tudi obsodbo rasizma. Predlagal je, naj se v načrtu, kjer se govori o božjem ljudstvu in poudarja, da so si vsi ljudje enaki ne glede na narodno pripadnost, spol in stan, doda še: ne glede na raso. S tem bo poudarjeno, je dejal škof, da bratstva med ljudmi ne more ovirati razlika in barvi kože.

Versko stanje v Sudanu

Vlada v Sudanu nadaljuje s preganjanjem kristjanov. Onemogočeno je vsako misijonsko delo. Nad sto misijonarjev je bilo izgnanih. Na to ravnanje je od vseh držav edino energično protestirala nemška vlada. Ustavila je vso pomoč, ki jo je doslej nudila Sudanu. Nemška vlada je dala doslej Sudanu razne trgovske olajšave, pomoč v strojih in pri študiju sudanskih dijakov. Nekateri kristjani se umikajo vladnemu preganjanju s tem, da se zatekajo v sosedne države. Nedavno je 15 deklet prehodilo 600 km, da so prišle v Ugando.

Preprečena ugrabitev hčerke japonskega cesarja

Japonska policija je dobila telefonsko opozorilo, da skušajo trije moški ugrabiti zelo priljubljeno hčerko japonskega cesarja, bivšo princezo Sugo.

Eden izmed treh roparjev se je v zadnjem trenutku skesal in opozoril na to zaroto uredništvo japonskega dnevnika »Yomiuri«. Policija je našla v bližini stanovanja bivše princezine Suge avto z dvema malopridnežema. Priznala sta, da sta hotela ugrabiti cesarjevo hčerko, ker sta zašla v velike finančne težave. Z odkupnino, ki bi jo prejela, bi tako plačala svoje dolgeve. Nameravala sta zahtevati 87 milijonov lir odkupnine.

Nedelja, 3. nov.: 9.30 Slovenske skladbe tržaških avtorjev. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Sveti Just«, legenda. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. — 12.15 Vera in naš čas. — 10.00 Kdo, kdaj, kakaj... Odmevi tedna v naši deželi. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 14.45 Tržaški ljudski motivi in navepi. — 18.00 Radijska novela: Venceslav Belé: »Dvakrat poročena«. — 21.00 Folklorizacija vsega sveta.

Ponedeljek, 4. nov.: 10.00 Vojaške pesmi iz prve svetovne vojne. — 12.15 »Evropa 1918« - pregled položaja in dogodkov. — 16.00 »Človek in pol«, radijska drama. — 19.15 Radijska univerza. Sveta brata Ciril in Metod: (5) dr. Angel Kosmač: »Bogoslužje in misijonska metodika Cirila in Metoda«. — 21.00 Giulio Viozzi: Poganski kamen, opera v treh dejanjih.

Torek, 5. nov.: 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Italijanščina po radiu: Osnovni tečaj. — 19.15 Pisani balončki, radijski tečaj za najmlajše. — 21.00 Pregled italijanske dramatike. Prizori iz nabožnih predstav »Abraham in Izak« in »Večerja in trpljenje«. — 21.50 Slovenski solisti.

Sreda, 6. nov.: 11.45 Jugoslovanski pevci in orkestri. — 12.15 Zgodovinske zanimivosti. — 13.30 Izbrali smo za vas. — 19.00 Pevski zbori Julijske Benečije in Furlanije: Goriški polifonski zbor, ki ga vodi Cecilia Seghizzi. — 19.15 Higiiena in zdravje. — 20.30 »Delirije«, radijska drama.

Četrtek, 7. nov.: 12.15 Podobe iz narave. — 18.00 Italijanščina po radiu: Osnovni tečaj. — 18.30 Nove plošče resne glasbe. — 19.15 »Potovanje na mesec«, dramatizirana zgodba. — 21.00 Simfonični koncert orkestra Tržaške filharmonije.

Petek, 8. nov.: 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi. — 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.30 Solisti Julijske Benečije in Furlanije. — 19.15 Radijska univerza: Leonida Rosino: Vesolje okrog nas: (4) »Prve raziskave zvezd v Rimski cesti«. — 20.30 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe.

Sobota, 9. nov.: 11.45 Ameriški odmevi. — 12.15 Po tujih krajih. — 14.40 Tria Mc Guire Sisters in Savinja. — 15.30 »Krokodil v mestu«, radijska drama. — 17.20 II. vatikanski koncil. Poročila in komentarji o vesoljnem cerkvenem zboru. — 19.15 Družinski obzornik. — 20.30 Teden v Italiji. — 20.45 Moški zbor iz Jazbin. — 21.00 Za smeh in dobro voljo.

OBVESTILA

IZSLA je novemberska številka »PA-STIRCKA«. Na 20 straneh prinaša bogato vsebino: o vesoljnem cerkvenem zboru, o shodu tržaških strežnikov, o proslavah sv. Cirila in Metoda, o taborjenju skavtinj in o koloniji tržaških otrok. Poleg tega prinaša začetek zanimive povesti Plamenica, legendo, zgodbo za najmlajše.

IZSLA je nova knjižica VESELJE V DRUŽINI, spisal dr. J. Jenko, salezijanec. Idealno knjižico s prijetno in koristno vsebino lepo priporočamo. Dobite jo v knjigarnah, v župniščih in na upravi »Knjižice v Marijanišču na Opčinah«. — Cena 70 lir.

URA ČESCENJA za duhovniške poklice bo v četrtek 31. oktobra ob 5. uri popoldne v cerkvi sv. Ivana v Gorici.

ko hlepeče po svobodi, se je te dni s plamenečim navdušenjem oprijelo osvobodilnega gibanja. Hudo ga moti le to, da je za gibanjem komunizem. Pravcata eksplozija narodnega znanja je v sleherniku prebudila junaka, ki si hoče izbojevati svoboden narodni in socialni razvoj. Primorska pa se ne more kulturno in gospodarsko razvijati brez svojega naravnega središča, brez Gorice. Kri in življenje za Gorico! Osvojimo si Gorico, rešimo Gorico! Takšen je krik slehernega srca, takšno povelje sleherne zavesti. Zato so slovenski Primorci planili kot en sam mož v splošno vstajo, zato so naši fantje in možje odkorakali v boj z nepopisnim veseljem, sredi ukanja in petja, pripravljeni tudi na smrt. Življenje damo, Gorice pa ne!

»Odhajate,« tako mi je krvavelo srce, »odhajate na krvavo svatbo. Kri in življenje za Gorico, vzklikate. Oboroženi pa ste bolj z navdušenjem kot z orožjem. Boji pa se bjejo z jeklom in krogli, ne pa s čustvi! Vaše na hitro sestavljene, neizveščane in zasilno oborožene enote ne bodo zaustavile nemških motoriziranih

V BOJ ZA OSVOBODITEV GORICE

21. 9. 1943 - Z goriške fronte dohajajo vesti o besnih borbah. Naše ljudstvo, ta

TRŽAŠKE NOVICE

Misijska prireditve v Marijinem domu

Kratek naslov misijske igre »Tujec« ni v obvestilu Kat. glasa nič privlačno zvenel, vendar se je do določene ure dvorana napolnila. Marsikdo niti vedel ni, kdo bo igral, kajti običajno vidimo na tem odru članice Marijine družbe, zato smo bili prijetno presenečeni, ko smo zvedeli, da bodo igrali naši mladi fantje.

Pazljivo smo prisluhnili uvodni besedi in zvedeli, da ima igra zgodovinski izvor, ki sega v začetek 18. stoletja. Osebe, kakor tudi dogodki so zgodovinski. Torej prava misijska prireditve.

Bil je res užitek gledati mlade od 18 do 22 let stare fante na odru. Kdo bi bil mislil, da zmore še ne dvajsetleten Vojko Perić tako živo in dovršeno prikazati samozavestnega Španca, moža polnih let, v vlogi kapitana Don Miguela? Ali pa 18-leten Danilo Možina oholega portugalskega trgovca? Tudi Albert Strajn in Franko Fabec v vlogah japonskih obrežnih stražnikov sta, dasi nekoliko plaha, dobro odigrala svoji vlogi. Njuna plahost makedonci ni bila sliki v škodo, saj sta se dejansko onadva bolj prestrašila »Tujca« kakor on njiju. V zadnji sliki pa je Strajn v nemi vlogi stražarja kazal v obrazu tako zanimanje, da se je zdelo, da ga je misijonar pridobil za Kristusa nauk. Tretja slika pa nas je dobesedno očarala, ko smo na odru zagledali nenavadno scenarijo, ki jo je zamislil in naslikal študent Ivo Mozečič, kateri je obenem dovršeno in prepričljivo odigral glavno vlogo misijonarja Janca Baptista Sidottija. Njegov mirni, a obenem odločni nastop nas je tako prevzel, da smo v njem gledali pravega misijonarja. Ječar Chisuku, ki ga je odigral Franko Mozečič, se je pa tako poglubil v vlogo skljubljenega starčka, da smo z zanimanjem sledili vsaki njegovi kretnji in besedi.

Lik cesarskega namestnika je dostojanstveno — tu pa tam dobrotno — a vendar zvito preračunano odigral Ivan Makuc. Res nisi vedel, ali imaš pred seboj zvitega Japonca ali mladega fanta. V vlogi Arai-ja, svetovavca in pisarja cesarskega namestnika, pa nas je Pavel Bajc naravnost očaral. Nehote si se moral spraševati, kdo se skriva za tem japonskim obrazom, tako polnim zvitosti, prekanjenosti in obenem tudi modrosti: glas, kretje, mimika v obrazu in očeh, vse na njem je igralo. Res, pravi igralski talent!

Za lepo uspešno prireditve se je zelo potrudila režiserka Stana Officija. Sminkanje je posrečeno izvršila Urška Barbo, primerne glasbene vložke pa je oskrbel in izvedel Franko Fabec.

Igra se je v nedeljo 27. oktobra ob 7. uri zvečer ponovila.

Slovenski šolski vrtec v središču Trsta

Ko je bilo julija glasovanje za tržaški proračun, je župan dr. Franzil v imenu občinskega odbora sprejel zahtevo predsednika SKS in svetovavca Skupne slovenske liste dr. Simčiča, da bo občina med drugim ustanovila slovenski šolski vrtec v središču mesta.

Prav te dni je župan našemu svetovavcu ponovno zagotovil, da bo vrtec ustanovljen, kakor hitro bodo v redu vse formalnosti. Prizadevne učiteljice in vrtnarice

so zbrale že nad dvajset podpisov staršev otrok, ki bodo obiskovali slovenski vrtec v središču mesta. Prošnja s podpisi je bila vložena na šolsko nadzorništvo, od koder so jo poslali na občino in upamo, da bo zadeva kmalu ugodno urejena.

Župan dr. Franzil je dr. Simčiču tudi zagotovil, da otroški vrtec pri Sv. Ivanu nikakor ne bo ločen od slovenske osnovne šole. V primeru, da bi se menjali prostori, bo slovenski otroški vrtec vsekakor skupaj z učilnicami slovenske osnovne šole in ločen od drugih šol.

Poziv staršem v središču Trsta

Ce je v Trstu še kaj staršev, ki bi želeli poslati otroka v nov slovenski vrtec, ki bo ustanovljen v središču mesta, naj svojo željo čimprej sporočijo gg. učiteljicam v otroškem vrtcu pri Sv. Ivanu. Ako ima kdo znanec in misli, da tega oglasa morda ne bodo brali, je lepo naprosen, da jim to sporoči.

Stolica za slovenski jezik na padovanski univerzi

Na znameniti univerzi v Padovi je bila te dni ustanovljena stolica za slovenski jezik in književnost. Odslej bo poseben profesor razlagal slušateljem univerze o lepota in bogastvu slovenskega jezika, kako se pravilno govori in piše, kako se izraža v različnih krajevnih govorih ter kakšni pisatelji in pesniki so izšli iz našega naroda.

Profesorso mesto na tej univerzi je bilo poverjeno prof. dr. Martinu Jevnikarju, ki že vsa povojna leta poučuje na slovenskih srednjih šolah v Trstu.

Se druga razveseljiva novica za slovenske izobražence v Italiji pa je, da je bil imenovan za stalnega lektorja za slovenski jezik v Neaplju dr. Božo Radović, profesor na slovenskih srednjih šolah v Trstu. — Obema novima profesorjema čestitamo.

Novi ameriški konzul v Trstu

Pred dnevi je dospel v Trst novi ameriški konzul mr. Edvard Allen Fidel. Upravljal bo istočasno tudi konzularno službo v Benetkah, toda sedež konzulata je in ostane v Trstu.

Novi urniki prodajaln

Prodajalne raznih potrebščin in oblačil — UPIM, STANDA bodo odprte od 8-12 in 15.30-19 (19.30 ob sobotah in dnevi pred praznikom); trgovine jestvin in razne veleblagovnice, Delavske zadruge itd. pa bodo imele sledeči urnik: od 8-13 in 16-19 (19.30 ob sobotah in dnevi pred praznikom).

Razsvetljen vodomet v Barkovljah

Ob novem nasipu na barkovljanskem obrežju se svetlika ponoči novi razsvetljeni vodomet. Po dolgoletnih pripravah bo ta menda deloval le do 4. novembra in za naprej ni še nič določenega. Po dolgih polemikah bo vodomet morda le nekoliko olepšal ne preveč turistično vabljivi nasip ob barkovljanem obrežju. Toda ena lastovica še ne pripelje pomladu...

Barkovljansko obrežje potrebuje še resnih popravil, ne samo tam ob morju, ampak primerno bi bilo, da bi se naši občinski upravitelji potrudili in se podali tudi po drugih barkovljanskih »cestah«, pred-

sil. Nemški tanki bodo strli v prah vas in preplavili vso deželo s krvjo in solzami...

Pravkar je vse vznemirila vest, da so premaknili bolnišnico iz Vrtovina v Lokavec. »Če Nemci prodrejo,« je pravil sel, »spravimo ranjence na Predmejo in na Angelsko Gorole«

Ljudje so skrajno nemirni, napeti, kot bi pričakovali nekaj groznega, nepovedljivo boleznega, usodnega, ki se mora od ure do ure zrušiti na Vipavsko in prizadeti gorje brez konca. Vse nas duši moreča tesnoba in muči nas neznanski nemir, kot bi stali pred grozno nevihto. Tudi sam se ne morem obvladati. Nujno moram nekam iti in se z nekom razgovoriti! S kom? Z budanjskim, s šturskim, s kriški? Z velikažbeljskim!

Nisva si še dobro segla v roko z gospodom v Velikih Zabljah, že se je ustavilo pred župniščem orjaško motorno kolob. Voz je vstopila visoka postava, v grobi vrhnji platneni suknji, kot jo nosijo motoristi, le da ji je na prsih stal višit visok rdeč križ. Ko je orjak odvrgl usnjato pokrivalo, ki mu je zakrivalo obraz, sva

z žabeljskim vzkliknila: »Florjan!« »Pozdravljena!« nama je stisnil roko. »Ti, Rudi, z mano na fronto!« je zaklical žabeljskemu. Domači gospod je odvrnil, da brez nadškofovega dovoljenja tega ne more storiti, ker ga kanonična rezidenca veže na bivanje v župniji. »Slične pravne formalnosti v tej uri ne držijo! Gre za večno zveličanje tvojih, mojih, naših fantov in mož. To niso niti komunisti niti brezbožci. Se v nedeljo si jih s ponosom in ganotjem gledal pri obhajilni mizi! V vesti si jim dolžan stati ob strani v smrtni uri in jim nuditi poslednja tolažila sv. vere. Kaj je bolj svetega, kot se sklanjati nad umirajoče, jim govoriti besede tolažbe in zaupanja v božje usmiljenje in si v srce zaklepati njihov zadnji šepet in pozdrav svojemu!« — »Pa bodo najino delo prikazovali kot sodelovanje s komunisti!« — »Nam gre za duše! Samo za duše! Na komandi sem jasno povedal, da s svojim delom nočem potrjevati nobene ideologije in kriti nobenih gibanj in strank. Kot duhovnik, izključno kot duhovnik grem med naše moške, ki so v neposredni smrtni nevarnosti. Tudi

Msgr. Anton Santin = 25 let škof v Trstu

Tržaški nadškof msgr. Santin na pastirski vizitaciji v slovenski župniji

vsem v kraje, kjer prebivajo naši skromni ljudje; in ne le tja, kjer je »promenada«.

Rojan

Pri Materi na Brezjah

Drugo nedeljo v oktobru je nad Trstom vzšlo prekrasno jutro, kakor da ni nekaj nad sto kilometrov daleč od živahnega mesta razdejavanja, kakršnega skoro ne pomeni italijanska zgodovina, ko je mogočen vodni jez pokopal lepo gorsko mesto Longarone.

Tisto prelepo oktobrsko nedeljo smo iz Rojana romali na Brezje. Kraški svet tja do Planine se je kopal v sončni luči. Od Planine pa skoraj do Kranja nam je zakrivala sončno pokrajino gosta megla. Urica, dve za resno razmišljanje. Tudi to je na romanju potrebno.

Potem se nam je razodela gorenska dežela v vsej svoji pravilni lepoti. Mehke zlate barve so jo napravljele mило in dobro. In že smo pred belo cerkvijo na Brezjah. Zvonovi vabijo k zadnji sveti maši. Mogočni avtobusi, osebni avtomobili, množica ljudstva, ali bo še prostora za nas? Kakor je materino srce dovolj veliko, da ljubi vse svoje otroke, tako tudi brezijska cerkev sprejema vse Marijine častivce.

»Mati moja, venec pletem, venec rož za tvoj oltar,« so peli na koru. S pesmijo se je vil rožni venec naših pozdravov, naših želja in prošelj, naše zahvale. Zase, za vse naše drage, vse trpeče in potrebne, našo domovino, našo mladino, našo župnijo. Molitev se je prelila v pesem, toplo, mogočno, iskreno. Težko smo se poslavljali od drugega svetlišča. Saj tu smo kakor doma pri materi.

Sele ob treh popoldne je odrzel naš avtobus z nami proti Bledu. Na desno in levo sama prečudna lepota gorskega sveta. Duška našemu občutju smo spet iskali v pesmi. »Tukaj slava vence vije, srce baje nam zvesto...«

Večer se je nagnil nad gorenske vršace, ko smo zapuščali Bled in se odpeljali proti beli Ljubljani, kjer smo pozdravili frančiškansko in stolno cerkev in se že v noči odpravili proti domačemu mestu. Srca so nam bila polna prelepih doživetij.

Naša ljuba brezijska Gospa, za vse lepo in svetlo tega dne zahvaljena!

Darina Konec

Delovanje SKS in SSL

Vodstvo Slovenske katoliške skupnosti je skupno z vodstvi ostalih skupin, ki sestavljajo Skupno slovensko listo, imelo več posvetov ter izvedlo več važnih intervencij. Na kratko bomo omenili samo najvažnejše:

Ob vpisovanju v šole smo vodili osebno akcijo, naj starši izpolnijo svojo dolžnost in vpišejo otroke v slovensko šolo. — Po znanem naliivu v tržaški okolici se je SSL zavzela za popravilo ceste v Piščance, ki je v takšnem stanju, da po njej sploh ni mogoče voziti. Če bi prišlo do kakšne nesreče, požara ali bolezni, gasilci ali avto Rdečega križa ne morejo priti na pomoč in zlasti med dežjem si človek polomi noge, ko hodi po tej cesti. Kako je z ženskimi petami, si lahko vsakdo predstavlja. Popravilo je torej res nujno. — Skupna slovenska lista je predložila občinskemu odboru zahteve Lonjencev in ponovno zahtevala izpolnitev obljube, naj občina ustanovi slovenski šolski vrtec v središču mesta. — Prav tako je zahtevala in dobila jamstvo, da bo slovenski vrtec pri Sv. Ivanu ostal združen s tamkajšnjo osnovno šolo (kar se tiče prostorov). — SSL je še enkrat intervenirala pri pokrajinski upravi za ceste v Mačkopolje. — Vodstvo SKS je interveniralo v raznih osebnih zadevah. — Zadnji intervenciji SSL se nanašata na slovenskega poštnega uslužbenca na Proseku in na imenovanje slovenskega svetovavca pri šolskem skrbništvu v Trstu.

Nastop tržaških cerkvenih zborov

Pretekli ponedeljek ob 20.30 so nastopili v frančiškanski dvorani pri Jezuitih v Starem mestu razni tržaški cerkveni zbori. Med njimi zbor tržaškega semenišča. Ze lani je z velikim uspehom in ob burnem aplavzu prisotnih nastopil med številnimi italijanskimi zbori tudi naš cerkveni pevski zbor iz Skednja, ki ga vodi z večjo in vestno roko naš zaslužni č. gospod Dušan Jakomin.

nas visi težka odgovornost za vsako potezo, ki bi lahko imela neslutene posledice. Kar se moje osebe tiče, čutim se še posebno vezanega na cerkvenopravne predpise, predmet mojih univerzitetnih študijev, in zato bi ne mogel sprejeti ponujene naloge brez izrecnega dovoljenja svojega škofa.

Dekan je priznal, da so pripombe tehtne in utemeljene. »Problem je hudo kočljiv. Mikužev nočemo na Primorskem in še manj razkola v duhovniških vrstah! A na fronti umirajo. Nekdo pa le mora iti Florijanu na pomoč. Naj gre kriški!« Zabeljski mu je koj segel v besedo: »S tem pa ni rešeno načelno vprašanje. Dušna oskrba, ki jo duhovnik nudi umirajočim in ranjenim, ne sme služiti v politično propagandne namene! Zahtevajte od dr. Vilfana, naj izda v imenu Narodno osvobodilnega sveta pismo izjavo, s katero se obveže, da ne bodo izrabljali dušnopastirskega dela duhovnikov na fronti in po bolnišnicah za svojo propagando. Pač pa naj nam dovolijo, da lahko vršimo svoje duhovniško poslanje, ne da bi nas s tem vključevali v svoj voz.« — »Prav!

Na praznik svetega Justa 3. novembra bo v Trstu slovesna proslava 25-letnice, odkar je bil za tržaškega škofa imenovan monsignor Anton Santin. Predpoldne bo imel g. nadškof v stolnici slovesno pontifikalno sveto mašo, popoldne pa bo v Verdijevem gledališču prejel častitke tržaških oblasti in vernikov. Za to priliko se pripravlja posebna tiskana brošura v italijanskem jeziku, ki bo prikazala 25-letno delo g. škofa. Ker je g. škof odklonil vsako zbiranje darov za svojo obiteljico, prosi škofijski urad, naj verniki zanj veliko molijo.

Tudi slovenski verniki se bodo radi odzvali temu vabilu in veliko molili za svojega nadpastirja. Molitev pa naj bo združena z resnim delom za čast božjo in rast Cerkve. To je najlepši dar, ki ga morejo verniki dati svojemu škofu.

Tržaška MSI v razkroju?

Tržaška misovska prvaka Ferfoglia in Deferra sta baje že postavila na noge razkolniško skupino, ki naj bi imela sedež v ul. Cavana (v Starem mestu). Kot je znano so že ob priliki zadnjih volitev tržaški novofašisti ali, kakor jih sedaj nazivajo, misini, izgubili precej glasov v prid liberalcem in drugim skupinam. Omenjena prvaka sta pristaša skrajne Almirantejeve struje v misovski stranki. — Čas bo gotovo prinesel še druga nazadovanja tej vedno manj pomembni skupini.

Se o ceni mleka

Med našimi živinorejci na Tržaškem postopoma upada vloga do dela zaradi skrajno nizke in neprimerne cene mleku pri kmetovavcu. Sliši se, da bo neka tržaška ustanova zbrala podatke o stroških, ki jih ima naš živinorejec s proizvodnjo mleka. Dobro bi bilo enkrat za vselej statistično in brez pretiravanja ugotoviti, koliko stane dejansko en liter mleka in kako nizko ga mora naš človek oddajati grošistu ali tovarnarju. Ko je že govora o raznih političnih cenah, kakor na primer pri kruhu itd., je skrajno krivično, da mora naš živinorejec v celoti nositi in v svojo škodo breme, ki ga povzroča cena mleku. Ako hočejo ohraniti sedanjo ceno mleku, potem naj se priskoči na drug način na pomoč kmetu, ki ima pravico do dostojnega življenja in primerno plačanega dela.

Dr. VRTOVEC JOŽE (jr.)

specialist
za zobne bolezni
asistent
na zobozdravniški univerzitetni kliniki
v Padovi
TRST ul. Mercadante 1/I
vogal ul. Carducci-ul. Milano
tel. 68349

OGLASI

Za vsak mün višine v širini enega stolpca:
trgovski L 20, osmrtnice L 30, več 7%
davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Zahteval bom slično pismo obvezo!« je pristal msgr. Novak. Tudi Florijan se je strinjal s sklepom, zato mu je dekan naročil, naj prosi dr. Vilfana, da pride do njega.

Ko sem se vrnil v Zarečje, so me obkrožili možje in mi pravili, da je prišel Zvezdan z višjo odredbo, naj se nemudoma skliče zbor vaščanov, da imenuje občinski svet. Na osvobojenem ozemlju se mora takoj izpeljati redna civilna uprava. Zarečje mora tvoriti samostojno občino. Vaščani so se zbrali in imenovali občinski svet, ki je sestavljen iz trinajstih članov. »Vas pa smo imenovali za predsednika, za župana!« so končali. »Imenovanje ne morem sprejeti! Sicer pa ali nismo pred tednom svobodno izvolili občinskega načelnika? Čemu ste zatajili izvoljeni odbor in pristali na imenovanje novega, kar ni prav nič demokratsko? Diktatorji imenujejo župane, demokratije si jih svobodno volimo!« Zelo nerodno jim je bilo. Prosil so me, naj se udeležim novega zborovanja, ki ga skličejo koj jutri, da se zadeva pošteno preuredi. (se nadaljuje)